Provincie Oost Vlaanderen - Kultürele Bibliotek

M E D E D E L I N G E N

TIJDSCHRIFT VAN HEEMKRING OKEGEM

Redactieadres en verantwoordelijke uitgever : J. Van der Speeten
Guldenboom, 9
9400 Ninove (Okegem)

Uitgegeven met de steun van het Stadsbestuur van Ninove en van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

T I E N D E J A A R G A N G 1 9 8 5 N R. 2

I N H O U D

Het kunstbezit van onze parochiekerk blz. 43
- De parochiekerk O.-L.-Vrouw-Opdracht blz. 45
- Inventaris van de kerkelijke meubilaire goederen blz. 47
  - Uitrusting blz. 47
  - Meubilair blz. 51
  - Beelden blz. 63
  - Schilderijen blz. 68
  - Cultusobjecten blz. 73
  - Textiel blz. 85
  - Oude Drukwerken blz. 99

--oOo--

HET KUNSTBEZIT VAN ONZE PAROCHIEKERK

Ten geleide.

Om het tienjarig bestaan van Heemkring Okegem extra in de verf te zetten, vatte het bestuur het plan op om in onze parochiekerk een beperkte tentoonstelling te organiseren van het kunstbezit van de kerk.
Het bestuur vroeg daartoe de toestemming en medewerking van de kerkfabriek, die dadelijk akkoord ging met dit voorstel. Er werd besloten de tentoostelling te laten doorgaan in de kerk op zondag 16 juni, dag waarop men te Okegem de kleine kermis viert.
Heemkring Okegem wil met deze activiteit de belangstellenden de mogelijkheid bieden kennis te maken met de minder bekende "schatten" van de kerk. Hierbij wordt vooral aandacht geschonken aan voorwerpen die vroeger in de kerk stonden maar die nu op de zolder van de sacristie of op de pastorie bewaard worden.
Deze bijdrage staat dan ook volledig in het teken van deze tentoonstelling. Vooreerst wordt een summiere beschrijving gegeven van het kerkgebouw. In een andere bijdrage zal immers de volledige bouwgeschiedenis van onze huidige kerk en van de voormalige kerk behandeld worden. Verder krijgt U de inventaris van het kerkpatrimonium opgesteld in 1982 voorgeschoteld waarin U ook zal vernemen hoe deze roerende goederen in kerkelijk bezit gekomen zijn.
In opdracht van de provinciale overheid werd in oktober 1982 door Pastoor W. Van Avermaet en mezelf een inventaris van de kerkelijke meubilaire goederen opgesteld. In 1972 had pastoor Van Daele ingevolge de oproep van de gouverneur die de kerkfabriek herinnerde aan art. 55 van het decreet van 30 december 1809 waarin uitdrukkelijk vermeld staat : "... Er zullen onmiddellijk twee inventarissen opgemaakt worden, één van de sieraden, linnen, heilige vaten, zilverwerk, benodigdheden en in 't algemeen van al het meubilair van de kerk ; de andere van de titels, papieren en aanwijzingen

met vermelding van de goederen in iedere titel begrepen, van de inkomsten ervan en van de stichting waarmee bedoelde goederen bedoeld zijn."
De inventaris die pastoor Van Daele opstelde was een loutere opsomming van al de voorwerpen die zich op dat ogenblik bevonden in de kerk, in de sacristie, in de bergruimten boven die sacristieen en in de pastorie. De voorgaande inventaris van de "meubelen, gewaden en versiersels van de kerk der parochie Okegem" dateert van 1883 en werd opgemaakt door pastoor De Graeve, die pastoor was van 1882 tot 1895. Die inventaris staat ingeboekt in het Memorieboek.
De bedoeling van de laatste inventarisatie kan als volgt worden samengevat : het erfgoed van het kerkpatrimonium vastleggen, bestuderen en beschrijven en het behoud ervan verzekeren.
De omvangrijke verzameling van het roerend kerkelijk bezit werd in een inventaris vastgelegd waarin als schema de indeling gebruikt werd die het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen voorstaat bij het opstellen van de wetenschappelijke inventarisatie van het Oostvlaamse kunstpatrimonium. Bij het rubriceren werd uitgegaan van het object en in mindere mate van de materialen.
Getracht werd een zo volledig mogelijke inventaris op te stellen, verantwoord door archivalische bronnen. Daartoe werden vooral de oude en nieuwe kerkrekeningen, verslagen van de dekanale visites, Registers van de Ontvangsten en Uitgaven van de Kerkfabriek (1842-1914) en de twee Memorieboeken uitgepluisd.
Tenslotte lijkt het ons billijk onze welgemeende dank te betuigen aan allen die zo bereidwillig meegeholpen hebben om deze bijdrage tot een goed einde te brengen.
Vooreerst dank aan de kerkfabriek en vooral aan pastoor W. Van Avermaet met wie we zo goed samenwerkten bij de inventarisatie en die ons heel veel faciliteiten verleende bij het onderzoek van het kerkarchief. Dank aan Luc Robijns en Walter Meuris die veel hebben geholpen bij het onderzoeken van de voorwerpen en bij het opstellen van de beschrijvende tekst. Veel gegevens die de beschrijving van de tentoongestelde stukken stofferen hebben we aan hen te danken. Dank ook aan de pastoor en Louis Van der Paal die voor de vertaling van enkele Latijnse teksten zorgden.

DE PAROCHIEKERK O.-L.-VROUW-OPDRACHT

De kerk gelegen in het Z.-O. van de dorpskom, werd in 1842 in neo-classicistische stijl opgetrokken. Het omringende kerkhof is ten Noorden vervangen door een plantsoentje en ten Zuiden door een plansoentje en een parking.
Van de vroeggotische kerk uit de XIII^{de} eeuw (?) is enkel de toren overgebleven en werd bij de heropbouw van 1842 geïntegreerd in de Westgevel. In 1905-1906 is de kerk vergroot, het schip werd met een travee verlengd en een nieuw koor, sacristie en magazijn werden bijgebouwd. In 1967 werden grote herstellingswerken aan de kerk uitgevoerd : het dak werd volledig vernieuwd, de zuid- en westkant van de toren werden hervoegd met enkele delen van de zuidgevel.
De plattegrond ontvouwt : een vierkante westtoren, een drie-beukig schip van zes traveeën, een koor met driezijdige sluiting en sacristieën in het verlengde van de zijbeuken.
De gerestaureerde zandstenen westtoren, in verschillende soorten materiaal opgetrokken, is afgedekt met een ingesnoerde naaldspits. Het ingangsportaal is langs de buitenzijde afgesloten door een rechthoekige neoclassicistische deur geflaneerd door twee Toscaanse pilasters onder zwaar hoofdgestel uitgevoerd in hardsteen.
Het pseudobasilikaal schip omsluit de toren aan drie zijden en is afgedekt met een zadeldak met afwelving naar het westen.
De noorder- en zuidergevel, opgetrokken in baksteen op een zandstenen plint, worden onderbroken door zes rondbogige vensters en vertonen een duidelijke bouwnaad.
Van het koor ziet men aan de buitenzijde enkel de driezijdige sluiting. Dit koor wordt verlicht door twee vensters die zich in de schuine zijden van de sluiting bevinden. Zeer typisch is de doorgang voor voetgangers onder het koor, gemaakt in zeer kleine baksteentjes. Beide sacristieën zitten samen met het schip en koor onder één dak. Het ingangsportaal, rechthoekig van vorm, is langs de binnenzijde afgezet met witte steen en heeft een vlakke zoldering. Een eikehouten dubbele deur scheidt deze ruimte van de

middenbeuk.
De kerk heeft een hoge middenbeuk en twee lagere zijbeuken. De middenbeuk is van de zijbeuken gescheiden door zes rondbogige scheibogen op Toscaanse zuilen met hardstenen achtzijdige sokkels. De middenbeuk is afgedekt met een tongewelf door gordelbogen in zes vlakken onderverdeeld. De zijbeuken, die de toren omsluiten, zijn afgedekt met een Boheems kappengewelf, dat door gordelbogen in traveeën is onderverdeeld.
Het koor is even hoog en breed als de middenbeuk. Het is afgedakt met een tongewelf en wordt door gordelbogen in twee traveeën verdeeld.
De vloer in schip en koor is gelegd in steen van Basècles. De kerk is sedert 1971 volledig in het wit geschilderd.

INVENTARIS VAN DE KERKELIJKE MEUBILAIRE GOEDEREN

UITRUSTING

a) Van de wand- en gewelfschilderingen uit de 19de en 20ste eeuw is helemaal niets overgebleven. De kerk werd op advies van kunstschilder Maurits Van Saene in 1971 volledig in het wit geschilderd door Sylvain Van Isterdael van Okegem.
Opvallend was de prachtige versiering van de wanden van het koor door Jules Van Wansele van Ninove in 1930 uitgevoerd : de twaalf apostelen met de attributen waarmee ze gemarteld zijn, de twee engelen, de voorstelling van de Drieëenheid, de band met gouden letters achter het hoofdaltaar.
Na de vergroting van de kerk (1907) kreeg het hele gebouw een nieuwe beschildering. Dit werk werd uitgevoerd door kunstschilder Fr. Van Lancker uit Gent en kostte 2 760 fr.

b) Glasramen.

In 1907 kregen de 14 ramen van de kerk een gekleurde beglazing. Deze glasramen werden vervaardigd door Hochreyter en Geyer, Duitse kunstenaars die in Antwerpen een atelier hadden.
Het was een gift van de parochianen die hiervoor 3 600 fr. bijeenbrachten. Enkele personen lieten zich voor een heel glasraam inschrijven en hun naam is in het brandglas vereeuwigd.
In 1968-1969 werden de 14 glasramen volledig hersteld, wat 140 000 fr. kostte. Die kosten werden gedekt met giften van de parochianen.
Acht van deze glasramen verdienen omwille van hun versiering een speciale vermelding.

1. Glasraam verbeeldende de opdracht van Maria in de tempel - in het koor - geschonken door pastoor J. Cnockaert.
2. Glasraam met Sint-Antonius Abt die een zieke geneest - in het koor - geschonken door burgemeester Jan Van den Berghe.

3. Glasraam met in medaillon Sint-Jozef met kind Jezus, in de zuidergevel - geschonken door de familie Jozef Couck-Van den Berghe.

4. Glasraam met in medaillon de evangelist Joannes, in zuidergevel - geschonken door Jan Covens.

5. Glasraam met in medaillon de H. Augustinus bij een kindje dat water schept uit de zee in een putje, in zuidergevel - geschonken door August Baeyens.

6. Glasraam met in medaillon de H. Clara die remonstrans in hand houdt, in noordergevel - geschonken door de familie Van Damme-De Vos-Schouppe.

7. Glasraam met in medaillon de H. Barbara, in noordergevel - geschonken door familie J. Van Holder-Hendrickx.

8. Glasraam met in medaillon Maria, de onbevlekte, in noordergevel - geschonken door de concregatie van Onze-Lieve-Vrouw.

c) Klokken.

Gedurende de godsdienstroebelen van de 16de eeuw waren al de klokken uit de kerktorens verdwenen. Door de geusgezinde fraktie van Gent werden bij verordening van december 1576 alle klokken en metalen voorwerpen van de kerken opgevorderd of geroofd.
De staat van de parochiekerk, voorgelegd bij het kerkbezoek van Z. Em. Kardinaal d'Alsace op 11 september 1729, vermeldt dat de kerk twee klokken heeft.
De ene klok, gewijd door abt Joannes David in 1608 had als inscriptie : "Ick Maria, ben gegoten t'Houdenaerde door Mr. Jan Grognart, fs Wauters, ten versoeken van Hr Adriaen Mordack S.T.L. Pastor, Bailliu, Meyer, Borgems. Schepenen; kerckmr. ende gemeynte van Okeghem 1608".
De tweede klok gewijd door abt Ferd. Van den Haeghen, droeg als opschrift : "Ter eeren vanden H. Anthonius ben ick gegoten ten coste van Bailiu, Meyer, Schepenen ende gemeynte van Okeghem en niet vanden Thiende Heer, door sorghe vanden Eerw. Heer Jacobus Van Damme Pastoor, gegoten door Ignatius De Cock, int Jaer 1717".
Wat er met die twee klokken gebeurd is weten we niet. Wel weten we

dat er in 1879 een nieuwe klok aangekocht werd. In 1974 kreeg de kerk een tweede klok en een beiaard bij.

9. Maria 1879 - bronzen luidklok gegoten door klokgieter Severinus Van Aerschodt te Leuven - gewicht 850 kg. ; toonhoogte : sol. De kostprijs bedroeg 1 860 fr.
   Als opschrift heeft deze klok : Magistre : E. Covens ; Pastore G.J. De Vriendt : Patrini : J. Covens et M.L. Hendrickx 1879 - Me fudit Lovanie - Severinus Van Aerschodt.

10. Maria - 1864 - bronzen luidklokje gegoten door A.L.J. Van Aerschodt - Leuven - gewicht 310 kg. - toonhoogte : si.
    Deze klok, versierd met enkele apostelbeelden, bloemen, sterren en engeltjes werd aangekocht bij de firma Sergeys te Leuven in 1974. Het is een schenking van de familie P. De Schepper-Thibaut en ze is in alle stilte gewijd in de week vóór Allerheiligen 1974. Ze werd in de toren gemonteerd door de firma Frère uit Herent.
    Als opschrift heeft ze :

DECORAE VIRGINI MARIAE ABSQUE
LABE CONCEPTAE
PARRAINS : MICHAEL MONTOULLE et
VICTORIA MARTIN EUS UXOR
NAMURCENSUS HANC DE DICARUNT ET
SUSCEPTERUNT
A.L.J. VAN AERSCHODT MAJOR SUCCESSOR
A.L. VAN DER GHEYEN ME FUNDIT 1864

11. Beiaard bestaande uit 12 klokjes wegende van 85 kg. tot 12 kg.
    Vier klokjes werden gegoten door de firma Michiels, komen uit de toren van Grand'Manil (Gembloers) en wegen resp. 85 kg., 75 kg., 32 kg. en 26 kg. Ze geven de gekende Westminsterklanken weer. De overige acht werden nieuw gegoten door de firma J. Sergeys uit Leuven (de enige nog bestaande klokkengieterij van ons land) en hebben als gewicht : 54 - 45 - 28 - 22 - 20 - 18 - 13 en 12 kg.
    In de grootste klok staat als inscriptie : 1976 geschonken door Patrice De Schepper-Thibbaut Suzanne - W. Van Daele pastoor -

A. Beeckman burgemeester - G. Van Damme eresecretaris.
De beiaard komt iedere dag in werking van 8.30 u tot 19 u.
Op het half uur wordt het slot gespeeld van de 9de symfonie van Beethoven "Hymne aan de vreugde". Op het uur klinkt het bekende Marialied "Liefde gaf U duizend namen".
Het uur wordt geslagen met de oude grootste klok, het halfuur met de nieuwe grootste klok.
Op zon- en feestdagen luiden de twee luidklokken een halfuur vóór elke Eucharistieviering. Bij de misviering tijdens de week wordt een halfuur van te voren geluid door de grote klok.
Het angelus wordt geklept en geluid door de tweede luidklok om 7.15 u, om 11.45 u en om 20.15 u.
Het ganse chronisatiesysteem - met inbegrip van de rouwtoon vóór de begrafenis - werd gemonteerd en uitgevoerd door de firma Frère uit Herent.

d) Torenuurwerk en kerkhorloge.

Torenuurwerken werden meestal gedurende de 17de en 18de eeuw op onze kerktorens geplaatst.
De plakkaten van 1704 en 1745 bepaalden dat de herstellingen aan het torenuurwerk ten laste vielen van de gemeenschap en niet van de kerk. Te Okegem betaalde de armendis jaarlijks 18 pond parisis voor het onderhoud van het torenuurwerk (D.V. 1639)
Wie de westgevel van de toren bekijkt, bemerkt dat het uurwerk reeds een paar maal verplaatst werd. In 1897 werd de "cadran" van het uurwerk verplaatst omdat de nis waarin een Sint-Antonius-beeld geplaatst werd, gemaakt werd. In 1951 werd het uurwerk, dat reeds lange tijd niet meer werkte.volledig hersteld en op een nieuwe plaats geïnstalleerd door een Brusselse firma; dat werkje koste de gemeente ca. 63 000 fr. Van toen af werd het uurwerk electrisch aangedreven. Voordien had de koster de zorg voor dit uurwerk. In 1969 werden nogmaals herstellingswerken aan torenuurwerk en klok uitgevoerd door de firma Clock-o-Matic van Herent voor ± 100 000 fr. In 1984 werden de wijzers en de cijfers van het torenuurwerk verguld door S. Van Isterdael.
De kerkrekeningen vermelden ook de aankoop van kerkhorloges. In 1846 werd een nieuwe "horlogie" aangekocht voor 300 fr. Waarschijnlijk stond die horloge of hing ze in de sacristie. In 1907,

dus na de vergroting van de kerk en de bouw van een nieuwe sacristie, kocht de kerkfabriek terug een nieuwe horloge voor de som van 300 fr. Momenteel hangt in de sacristie de moederklok die het mechanisch luiden en kleppen van de klokken regelt.

MEUBILAIR

Met "meubilair" bedoelen we de voorwerpen die dienen tot aankleding van het kerkgebouw en tot comfort van zijn bewoner i.c. de bedienaar van de eredienst.
Een deel van het meubilair van de voormalige kerk die in 1842 afgebroken werd, is opnieuw opgesteld in de herbouwde kerk : communiebank, biechtstoelen, predikstoel, koorgestoelte.
Het vervaardigen van een nieuwe "meubilering" werd in 1845 begonnen. Ondanks de vele geleverde inspanningen - ze had moeten bijdragen tot de financiering van de herbouwing in 1842 - bleek de kerkfabriek nog over voldoende middelen te beschikken om de vele nieuwe meubels te bekostigen. Van 1845 worden immers uitgaven voor het meubilair in het Register van Ontvangsten en Uitgaven genoteerd.

a. altaren - eucharistische reservatie

Met altaar wordt eigenlijk het bovendeel van de offertafel bedoeld waarop offers werden gebracht. Bij de eerste Christenen ontstond de gewoonte om het eucharistisch offer boven de graven van de martelaren op te dragen. Toen de christelijke eredienst zich na 312 kon ontplooien en overal in het Romeinse Rijk basilieken oprezen, bracht men de lichamen van martelaren hierheen en werd het altaar een graf. Een herinnering aan dat oud gebruik is het voorschrift dat er geen misoffer mag opgedragen worden, tenzij de altaarsteen een klein grafje bevat met relikwieën van heiligen. Dit gebruik kwam reeds in de 9de eeuw voor. Men kan drie altaartypes onderscheiden : het massieve type (symbool van Christus de rots), het tafelaltaar (gedachte aan offermaal) en het grafaltaar (herinnert aan Christus'dood).

De oudste altaren, daterend uit de 6de eeuw, behoren tot het massieve type. Vanaf de 11de tot de 16de eeuw zijn dergelijke altaren vooral in Duitsland in gebruik geweest. Na het 2de Vaticaans concilie deed het massieve type terug zijn intrede in de kerken (b.v. in de Sint-Martinuskerk van Aalst).
Het tafeltype is de meest eenvoudige vorm bestaande uit blad en voet (cfr. ons nieuw vieringsaltaar). Van de 5de eeuw tot het einde van de middeleeuwen is dit altaartype in gebruik geweest.
Het graftype bevat een holle ruimte onder het blad. In de Romeinse basilieken vindt men er, waar deze ruimte (het heiligengraf) met een marmeren hekwerk is afgesloten en waarin een venster is uitgespaard.
Vroeger stond in de kerken van het Oosten het altaar vrij in het midden van de absis of dicht bij het schip van de kerk. Toen was het celebreren met het gezicht naar het volk iets heel gewoons. Toen onze noorderlijke bouwstijlen opkwamen, veranderde niet alleen de vorm maar ook de plaatsing van het altaar, het kwam dicht tegen de muur staan en werd er zelfs mee verbonden. Ook vond men het passend op het voornaamste altaar een tabernakel te plaatsen, wat veel praktische voordelen biedt, maar het nadeel heeft dat de essentiële vorm van het altaar niet meer zo duidelijk uitkomt. De Kerk bepaalde door voorschriften de grootte van het altaar en de versiering hiervan. De altaartafel diende ± 100 cm. hoog, 60 cm. br. en minstens 160 cm. l. voor de zijaltaren en 200 cm. voor de hoogaltaar te zijn. De versiering mocht geschieden door een achterbouw of retabel, door een overhuiving die op kolommen rust of van het plafond afhangt.

Een retabel is een met beeldwerk versierde achtertafel van het altaar. Oorspronkelijk waren de christelijke altaren enkel offertafels waarop zelfs geen kaarsen of kandelaars mochten staan. Toen men op de zijaltaren relikwieën en beelden ter verering begon uit te stallen, was men dichtbij het gebruik dat vooral in de laatgothiek algemeen werd.
Een van de mooiste retabels bevindt zich in de kerk van Orze-Lieve-Vrouw-Lombeek. De vleugels van het retabel zijn gewoonlijk slechts schilderijen, terwijl het middenstuk volgens de gotische kunsttraditie uit talrijke kleine beeldengroepen bestaat. Deze stellen meestal het leven, lijden of verheerlijking van Christus voor.

De kerk van Okegem bezat en bezit nog steeds drie altaren : een hoofdaltaar en twee zijaltaren. In het begin van de 18de eeuw was het hoofdaltaar toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Presentatie, het noorderaltaar was geconsacreerd aan de H. Anna en het zuideraltaar aan de H. Nicolaas. Vanaf het midden van de 18de eeuw wordt het zuideraltaar toegewijd aan de H. Antonius (D.V. 1774). Van 1842 af tot op heden is het noorder-zijaltaar toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans en het zuider-zijaltaar aan Sint Antonius.

Op het hoofdaltaar stond en staat een tabernakel. In iedere parochiekerk moesten enkele geconsacreerde hosties bewaard worden voor de bediening van de zware zieken. De bewaarplaats hiervan diende waardig te zijn en degelijk afgesloten. Deze kast, die zich voor de godsdienstoorlogen (16de eeuw) in de muur bevond of in een afzonderlijk gebouwtje (Sacramentstoren), kreeg vanaf begin 17de eeuw een plaats op het altaar. In dit tabernakel werd het Allerheiligste bewaard. Op verscheidene plaatsen werden hierin ook de H. Oliën geborgen, evenals de remonstrans en de ciborie. De sleutel van het tabernakel moest verguld zijn en binnenin diende het tabernakel mmoi versierd te zijn.
Gedurende de 18de eeuw werden op vele parochies tabernakels geplaatst. Soms was het een draaibaar tabernakel zodat het terzelfdertijd kon dienst doen bij de uitstalling van het Heilig Sacrament ter gelegenheid van het lof.
In de kerk van Okegem stond reeds een tabernakel op het hoogaltaar (D.V. 1671) dat van binnen versierd was. Het was klein, uit Doornikse steen vervaardigd en vochtig (D.V. 1729). In 1731 werd een nieuw tabernakel geplaatst dat uit verscheidene marmersoorten vervaardigd werd. Op het hoogaltaar staat een draaibaar tabernakel, dat zowel binnen als buiten versierd is (D.V. 1739).
We weten niet welk tabernakel in de verbouwde kerk van 1842 op het hoogaltaar geplaatst werd. Nam men het tabernakel uit de oude kerk of werd een nieuw gemaakt ? Het Register van Uitgaven vermeldt dat in 1844 het tabernakel in lijmverf gezet werd, dat in 1845 stof aangekocht werd om de nissen van het tabernakel en de twee kasten in de sacristie te bekleden en in 1846 werd het tabernakel verguld. Waarschijnlijk bedoelt men het tabernakel met expo-

sitietroon die tot voor enkele jaren (1971) het hoogaltaar versierde en nu op de zolder van de pastorie rust.

Sommige benodigdheden als de drie dwalen en de kandelaars waren strikt vereist om aan het altaar te mogen celebreren. Andere waren gewenst om meer luister bij te brengen b.v. antependia of voorhangsels en gordijnen. Men trof op de kaarsenbank kandelaars aan in allerlei materialen, maar vooral in koper. Ook waren er houten, tinnen, ijzeren al of niet verzilverd of verguld en zelfs zilveren. Er moesten er minstens twee zijn. In de loop van de 18de eeuw werd het aantal vermeerd tot 4 of 6 voor de hoogaltaren.
Ook het altaarkruis kan hier even vermeld worden. In het begin van de 17de eeuw stond nog geen kruis op het altaar. Het hoogaltaar was over het algemeen versierd met een schilderij, een tafereel voorstellend uit het leven van Jezus. De zijaltaren werden opgesmukt met een beeld of een tafereel uit het leven van de heilige aan wie het altaar was toegewijd. Tijdens de 18de eeuw kwam het kruis in bijna alle kerken voor.

12. Hoogaltaar - altaartafel in Doornikse hardsteen - (250 cm. x 65 cm.) rustend op twee marmeren consoles.
    Dit altaar werd in 1971 gesteld boven een trede in marmeren tegels. In 1971 werd het oude houten tabernakel met expositietroon weggenomen en vervangen eerst door een koperen en later door een bronzen tabernakel.

13. Altaar van Onze-Lieve-Vrouw - 19de eeuw - marmer en hout.
    In 1850 betaalde de kerkfabriek 720 fr. voor de twee marmeren zijaltaren, trappen en parket. In 1855 werd het eikenhouten portiekaltaar gesteld waarin het schilderij van G. De Craeyer geplaatst werd, dat 410 fr. kostte.
    Groot portiekaltaar met dubbele vlakke gekandeleerde zuilen met composietkapiteel waartussen het altaarschilderij. Kroonlijst met blokjesmotief waarin roosjes. Boven het schilderij het alziend godsoog in halve cirkel.
    De wit-marmeren altaartafel is opgesteld boven een marmeren trap in parket gelegd. Op altaartafel marmeren kaarsenbank.

14. Altaar van de Heilige Antonius Abt - 19de eeuw - marmer en hout.
Dit altaar is identiek met het vorige altaar (nr. 13).

15. Vierings- of volksaltaar - 1967 - eikehouten blok (180 cm. x 90 cm x 21 cm) rustend op houten sokkel bekleed met wit metaal.

b. c o m m u n i e b a n k.

De communiebank was een knielbank waarop de gelovigen neerknielden bij het ontvangen van de Communie. Aan deze bank, die meestal versierd was met motieven in verband met de Eucharistie, was het communiekleed bevestigd, een witte linnen doek die de gelovigen tijdens het communiceren onder de kin vasthielden.
Deze bank gold tevens als koorafsluiting.

16. Delen van communiebank - 18de eeuw - eikehout (250 cm x 72 cm x 13 cm).
Twee opengewerkte panelen met balusters. Deze stukken werden in 1967 van hun oorspronkelijke plaats weggenomen en achteraan voor de beelden van Onze-Lieve-Vrouw van Smarten en Sint-Antonius geplaatst, dienend als een soort afsluiting.

c. p r e d i k s t o e l.

De preekstoel of predikstoel bestaat meestal uit een bewerkte kuip op een voet en een klankbord dat zich later tot troonhemel ontwikkelde. Hij kwam algemeen in gebruik na het Concilie van Trente en de daaropvolgende synodes die de pastoors de verplichting oplegden op zon- en feestdagen tijdens de mis godsdienstonderricht te geven.
Op de meeste parochies werd gedurende de eerste decennia van de 17de eeuw een preekstoel aangekocht. In de loop van de 18de eeuw werd op verscheidene plaatsen de oude, door een nieuwe vervangen. Slechts het dekanaal verslag van 1752 geeft melding van het bestaan van een preekstoel in onze kerk. De deken meldt dat de

preekstoel keurig hersteld is en van een klankbord voorzien.
Het Register van Ontvangsten en Uitgaven vermeldt de aankoop van een nieuwe preekstoel en stenen trap in 1846, wat 525 fr. kostte.
Pastoor Houtman, liet in 1967 de preekstoel, die in de middenbeuk aan de tweede pilaar was bevestigd, wegnemen.
Enkele delen van de preekstoel werden door schrijnwerker A. Vernaillen gebruikt voor het maken van b.v. de credenstafel en een altaarlezenaar.

d. b i e c h t s t o e l e n.

Bijna alle kerken kwamen vóór 1622 in het bezit van de afgesloten biechtstoel die door Mechelen in 1607 werd voorgeschreven. Nadien werden de minder kunstige biechtstoelen vervangen door veel mooiere met beeldhouwwerk versierd. Vanaf de 18de eeuw stond ook op vele plaatsen een biechtstoel in de sacristie voor de personen die niet goed hoorden, de zwangere vrouwen en de zieken.
De "Staat van de parochiekerk van 1729" vermeldt dat de biechtstoel te Okegem aan de vereisten beantwoordt. Het D.V. 1774 vermeldt de biechtstoel en zegt dat hij volgens de voorschriften is, met de vereiste scheiding tussen biechtvader en biechteling.
Op het einde van de 18de eeuw moet onze kerk een tweede biechtstoel verworven hebben. Deken Walters schrijft in een monografie van de parochiekerk van Okegem (onuitgeven werkje dat zich in het parochiearchief bevindt) dat het schrijnwerk en beeldhouwwerk uitgevoerd werd door meester-schrijnwerker Egidius Pirets van Ninove.
Wij vonden bij de kerkrekening van 1791 een bewijsstuk dat Franciscus Piret schrijnwerk en beeldhouwwerk verrichtte voor de kerk van Okegem.
"6 febr. 1791 : noch betaelt aan sieur Franciscus Piret de somme van 78g. in volle voldoeninge vanal hetgene hij tot den date deser voor de kercke van Okeghem heeft gesneden in Belthouweryen en gelevert hout."
Wij besluiten hieruit dat Francis Piret (misschien de zoon van Egidius) de tweede biechtstoel gemaakt heeft.
Bij de heropbouw van de parochiekerk zijn de biechtstoelen,

communiebank en lessenaars in de nieuwe kerk terug gesteld door Livien Poulaert. Dit werkje kostte toen 62 fr. (Register van Ontvangsten en Uitgaven).

17-18 Biechtstoelen - tweede helft van de 18de eeuw - eikehout
l. 270 cm h. 230 cm.
De biechtstoelen zijn in een nis van de zuider- en noordergevel geplaatst en sedert 1971 volledig in de lambrisering ingewerkt. Opvallend en kenmerkend zijn de rocaillemotieven op de twee voluten onderaan en de symmetrische schelp bovenaan.

e. g e s t o e l t e n e n z i t m e u b e l e n.

Tot voor enkele tijd stonden er in onze kerk twee gestoelten of zitbanken opgesteld. Momenteel blijft alleen nog het koorgestoelte over. Het gestoelte van de kerk- en schaalmeesters, dat tot 1967 langs weerszijden van de lijkdeur stond, wordt nu bewaard in de pastorie.

19-20. Koorbanken en wandbeschot - tweede helft van de 18de eeuw
eikehout l. 193 cm h. 110 cm.
Voorkant is verdeeld in twee ongelijke panelen - op de hoeken hiervan gesculpteerde roosjes.

21-22. Kerkmeestersbanken - tweede helft van de 18de eeuw - eikehout - l. 127 cm h. 92 cm br. 35 cm.

23. Drie koorzetels - 19de eeuw - eikehout.
Neogotische zetels, met nieuwe bekleding in rood simili-leder, met rugleuning.

24. Vier koorzetels - eikehout
Twee X-vormige stellen, op het snijpunt verbonden met een regel, dragen het zitvlak, dat met een rood fluwelen stof is bedekt.
Pastoor Van Daele kocht deze 4 zetels in 1978 in de antiekhandel Petrus Scheerlinck voor 4 000 fr.

25. Bidstoel.

26. Twee kerkstoelen - hout - zittingen en armleuningen met rood fluweel bedekt.
Deze oude kerkstoelen worden nog gebruikt bij de huwelijksmis. Ze worden dan voor het vieringsaltaar in de middenbeuk geplaatst en bruid en bruidegom kunnen er op neerknielen.

f. w a n d b e k l e d i n g - l a m b r i s e r i n g.

In de dekanale verslagen vernoemt men soms de "boiseringe". De voormalige kerk had een eikehouten lambrisering die geheel rond de kerk was aangebracht tot op manshoogte en eenvoudig gesculpteerd was. (Dit vernoemde ingenieur Lemmens in zijn verslag over de staat van de parochiekerk opgesteld in 1840). In de herbouwde kerk werd alleen de wandbekleding achter het koorgestoelte terug geplaatst.

27. Lambrisering in kerk en koor - Slavonisch eikehout
h. 220 cm - steunend op zwart marmeren plint.
De profielen, houtzwaarten en sculptuurwerk zijn zoals de bestaande gedeelten in koor.
Dit werk werd uitgevoerd door schrijnwerkers A. en H. Vernaillen van Okegem en duurde van 17 november 1969 tot 29 maart 1970. Ze werkten volgens het plan opgemaakt door architect A. Bressens van Gent op 4 januari 1968. Voormelde vaklui kregen het werk toegewezen op 10 augustus 1969 voor de som van 553 461 fr. Dit bedrag werd vereffend met giften van de parochianen en inkomsten van de kerk.

g. d o k s a a l - o r g e l - t o c h t p o r t a a l.

Vroeger was het doksaal een scheidingswand onder de triomfboog tussen het priesterkoor en het schip van de kerk. In de 17de - 18de eeuw gaat het om een verhoog meestal boven de ingang van de kerk, waar het orgel geplaatst werd en waar de zangers konden

plaatsnemen.
In 1751 werd in de kerk van Okegem een nieuw voorportaal gemaakt, waarboven ook een doksaal werd aangebracht (D.V. 1752).

28. Doksaal - borstwering en orgelkast - 19de eeuw - eikehout.
Het doksaal dat tegen de oostgevel van de toren aanleunt, wordt ondersteund door 2 ijzeren pilaren.
De balustrade is langs de voorzijde opengewerkt en bevat een harpmotief. Op het middenstuk is op de voet van de orgelkast een trofee met blaasinstrumenten aangebracht.

29. Orgel door Pieter Hubertus Anneessens van Ninove 1847 - getransformeerd door J. Stevens van Duffel in 1929.
Over het orgel en orgelbouwer P. Anneessens verscheen een bijdrage in Mededelingen jg. 5 blz. 94-111.
Orgel, doksaal en portaal zijn geklasseerd bij K.B. van 5 november 1974.

30. Orgel - electronisch Ahlbornorgel.
Dit orgel werd in 1972 door de kerkfabriek aangekocht voor 128 000 fr. en verving het electronisch orgeltje dat gekocht werd in 1965 voor 24 000 fr.
Dit orgel werd ingewijd op 10 december 1972 en ingespeeld door Willy Snellings, koster-orgelist van de Sint-Martinuskerk van Beveren-Waas. Voor dit orgelrecital werden steunkaarten verkocht en deze verkoop bracht ± 60 000 fr. op.
Dit orgel staat opgesteld in het koor en vervangt het oude orgel dat nog altijd op restauratie wacht.

31. Tochtportaal, binnenmuren in zandsteen en baksteen ; deuren - eikehout.
Het ingangsportaal is rechthoekig en heeft een vlakke zoldering. Een dubbele eikehouten deur (br. 230 cm h. 300 cm) scheidt het portaal van de middenbeuk. Twee andere deuren geven toegang tot de zijbeuken. Deze deuren werden in 1906 vervaardigd door Alfons Van Crombrugge, schrijnwerker van Velzeke. In 1968 werd het portaal vernieuwd De toegangstrap tot het hoogzaal werd weggenomen en vervangen door een

accordeontrap in aluminium. De zoldering werd vernieuwd en de zijmuren met zandsteen en baksteen bijgewerkt. Deze herstelling werd uitgevoerd door A. en H. Vernaillen voor ± 75 000 fr.

h. d o o p v o n t - w i j w a t e r v a t e n - p i s c i n a.

Het doopwater dat op Paaszaterdag en op de vigiliedag van Pinksteren gewijd werd, diende bewaard in de doopvont, onder een deksel dat met een sleutel werd gesloten, aldus een voorschrift van het Provinciaal Concilie van 1607.
Later werd ook voorgeschreven dat de doopvont zelf, zich in een afgesloten ruimte, doopkapel, moest bevinden, waarvan de sleutel in de sacristie werd bewaard. In de nabijheid van de doopvont moest eveneens een "piscina" zijn, d.i. een putje waarin het gebruikte doopwater werd gegoten.
In Okegem was de doopvont met een deksel afgesloten, maar niet op slot (D.V. 1671). In 1716 was de doopvont op slot en afgesloten. Er ontbrak een degelijk deksel zodat de vont niet proper was (D.V. 1721). In de doopkapel, die behoorlijk op slot is, staat de doopvont waarvan de sleutel door de pastoor wordt bewaard (D.V. 1729). De doopkapel is goed gesloten, de doopvont is van een slot voorzien en de sleutel wordt in de sacristie bewaard (D.V. 1774).
De doopvont bevond zich links van het ingangsportaal - achteraan de zuiderbeuk. Na de opbouw van de kerk in 1842 werd voor het in orde brengen van de "vonte" 362 fr. aan Fr. Couck betaald. (Register van Ontvangsten en Uitgaven). Voor de vonte was er een ijzeren hek of afsluiting geplaatst.
In 1880 werd een nieuwe doopvont aangekocht voor 310 fr. Deze vont werd in 1967 op rollende elementen geplaatst en kreeg vooraan in de zijbeuk bij het Sint-Antoniusaltaar een nieuwe plaats.

32. Doopvont - 19de eeuw - hout - 160 cm hoog - neogotisch - achtzijdige kuip en deksel op achtzijdige sokkel.

33. Twee wijwatervaten - blauwe steen 18de eeuw (?)
Deze vaatjes waren eerst in de muur bevestigd, bij de zijdeuren.

Nu zijn ze langs weerszijden van de lijkdeur in de muur ingemetseld.

34. Wijwaterkruik - steen, hoogte 55 cm.

35. Piscina - blauwe hardsteen - schelpvorm (is in oostenmuur van sacristie ingebouwd).

36. Credenstafel - eikehout - bedekt met geslepen spiegelglas.
Het onderstel van de kuip van de preekstoel werd zodanig gezaagd dat het in de hoekpilaster van koor en zijbeuk paste, en staat dus in de buurt van het vieringsaltaar.

i. l e z e n a a r s.

De kerk van Okegem bezat geen koorlezenaars, alleen altaarlessenaars waarop het missaal rustte tijdens de misviering. Vanaf de vernieuwing van de liturgie zijn er een paar lezenaars aangekocht of gemaakt en staan langs weerszijden van het volksaltaar.

37. Koorlezenaar - metaal en hout hoogte 125 cm.

38. Koorlezenaar - hout hoogte 125 cm.
De steun of voet van deze lessenaar komt van de trap van de predikstoel.

39. Koorlezenaar - palissanderhout hoogte 125 cm.
De steun is een rechthoekig - op de voorkant is een koperen plaat bevestigd waarin de symbolen van de 4 evangelisten gegraveerd zijn.
Deze lezenaar werd in 1966 aangekocht bij de firma Van den Houtte van Anderlecht voor 11 500 fr.

40. Altaarlessenaar - eikehout.
Dit meubel werd in 1890 gekocht voor 100 fr. Het wordt niet meer gebruikt en staat in de pastorie.

41. Staander voor wierookvat - metaal hoogte 120 cm.

j. b e r g m e u b e l e n - o f f e r b l o k k e n.

Aan iedere kerk diende een afzonderlijke ruimte te zijn, de sacristie, waar de pastoor zich aankleedde voor het uitoefenen van de eredienst. Het was ook de plaats waar de liturgische gewaden in kasten werden opgeborgen en waar zich vroeger de "komme" of kist bevond waarin het kerkarchief en kerkgeld bewaard werd. Tijdens de 17de eeuw ontbrak dit gebouw op vele plaatsen. In 1652 schreef de aartsbisschop voor dat de sacristieën proper dienden te zijn en dat er geen profane gesprekken mochten gevoerd. De leken hadden er enkel uit noodzaak toegang.

De oorspronkelijke charters van de kerk en armendis van Okegem die men in de "komme" bewaarde, werden in 1692 door de soldaten geroofd. De komme was een eikenhouten kist met 3 sloten en 3 sleutels. De pastoor, de kerkmeester en de burgemeester hadden ieder een sleutel.
Okegem had in 1752 een sacristie die laag en vochtig was, zodat er alles rotte door het water. In 1754 werden er een lessenaar en kasten geplaatst.
Tot in 1966 was er in de sacristie slechts één bergkast, een ladenkast ; in het magazijn (sacristie van de misdienaars) was er een kast waarin de gewaden van de misdienaars en suisse hingen. Pastoor Houtman liet in 1967 verschillende bergkasten vervaardigen van de eikehouten balken voortkomende van de afbraak van de oude pastorie. Toch beschikt de kerk nog niet over voldoende bergkasten om al het waardevol textiel goed te bewaren.

42. Sacristiekasten - toogkast - 18de eeuw (l. 170 cm h. 107 cm d. 70 cm) bevat 5 laden - twee deurskast boven toogkast (l. 185 cm x h. 134 cm x d. 32 cm).

43. Kastje voor opbergen van zangboeken (eikehout).

44. Kastje voor geluidsinstallatie (eikehout) (in 't koor bij sacristiedeur).

45. Twee bergkastjes voor zangboeken (links en rechts van grote portaaldeur).

46. Twee kastjes in de vorm van kapel - hierin worden de H. Oliën bewaard.

47. Twee offerblokken - hout - rechthoekig hoogte 124 cm. Achteraan in de kerk staan twee oude offerblokken, die vroeger bij een of ander beeld stonden. Een van de offerblokken staat nu bij het Sint-Antoniusbeeld, de andere staat bij de grote portaaldeur en hierin kunnen de giften gestopt worden voor de versiering van de kerk.

BEELDEN

Wie de prentkaarten van het binnenzicht van onze kerk bekijkt, (deze staan in het fotoboek Herinneringen aan Okegem afgedrukt) bemerkt hierop dat er voor elke pilaar een heiligenbeeld opgesteld stond. Die beelden werden tot voor enkele jaren ook meerondgedragen in de processie. In 1966 werd het interieur van onze kerk grondig gewijzigd en de meeste heiligenbeelden verhuisden naar de sacristiezolder. Toch bezat onze kerk een heel stel beelden, waarvan er slechts enkele een kunstwaarde hebben.

Slechts in één dekanaal verslag (D.V. 1774) is er sprake van heiligenbeelden in de kerk. De landdeken schreef toen het volgende neer : "... Bij het hoofdaltaar (dat in 1773 vernieuwd werd en ingewijd) staan de gesculpteerde beelden van de H. H. Augustinus en Norbertus ..."
Die beide beelden waren kenmerkend voor een door Norbertijner bediende kerk. De H. Norbertus is de stichter van de orde maar het is de regel van de H. Augustinus die door de Norbertijner gevolgd wordt. Daar de abdij van Ninove voor het koor te zorgen had is het niet uitgesloten dat ze die beelden uit het klooster

naar de kerk van Okegem had laten overbrengen. Toch bezat de kerk nog enkele andere beelden, die in de loop der jaren door de kerkgemeenschap geschonken zijn of aangekocht door de pastoor.
Pastoor De Graeve vernoemt in de inventaris die hij in 1883 opmaakte slechts vier beelden : een Mariabeeld dat aangekleed wordt, een beeld van het Kindeke Jezus van Praag, een verguld borstbeeld van de Heilige Antonius en een beeld van de Heilige Rochus.
Bij de inventarisatie van 1982 stelden we vast dat de kerk 13 heiligenbeelden en drie christusbeelden rijk was.
Vooreerst nog een woordje over het verdwenen beeld van Sint-Antonius Abt.

Borstbeeld van Sint-Antonius Abt met reliekkast.
Pastoor Berghs schrijft in het Memorieboek dat hij in 1722 een reliekkast waarop een borstbeeld van de Heilige Antonius prijkte bij een Brusselse beeldhouwer liet vervaardigen die met het vergulden 31 g. kostte. Er werd ook een zilveren reliekwiedoosje besteld waarin de authentieke relieken van Sint-Antonius-Abt vervat werden.
Die reliekkast is in de jaren 1920-30 door pastoor Cnockaert verkocht en deze kocht dan het beeld van Sint-Antonius Abt dat de kerk nu nog bezit.

48. Onze-Lieve-Vrouw-van de Rozenkrans - 17(?)-18de eeuw - hout - gepolychromeerd hoogte 100 cm (beschadigd ten gevolge het wegkappen van de plooien).
Dit beeld is waarschijnlijk het oudste van de beelden die de kerk nog bezit. We veronderstellen dat er in de kerk reeds vanaf het midden van de 17de eeuw een beeld van Onze-Lieve-Vrouw was. Immers de broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans werd plechtig ingesteld in 1642. De gemeenterekening van 1722 vermeldt het beeld van Onze-Lieve-Vrouw : "...voor verteir in 't winnen van eenen zilveren bolle (bij een kaatstornooi) die geoffreert is in de kercke aen 't beldt van Onze-Lieve-Vrouwe ... 1 g."
In 1758 werd er een nieuw beeld van Onze-Lieve-Vrouw gemaakt

"... omdat het ander beldt dat in de cas staet te swaer was en te groot voor de nieuwen throon en heeft gecost vijf pattacons" (Liber Memoralis). Die troon werd in 1754 gemaakt door "beeldsnijder De Koninck van Brussel voor 12 pistolen".
Dat nieuw beeld werd gemaakt ter gelegenheid van de heroprichting van de confrerie van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans in 1758 onder pastoor N. Hendrickx.
Het huidig beeld van Onze-Lieve-Vrouw met Jezuskind zou, volgens pastoor De Vriendt schrijft in 1865, in 1858 aangekocht zijn.
De madonna is rechtopstaand, frontaal voorgesteld en heeft de ogen neergeslagen. Ze houdt het Jezuskind op de linkerarm, in de rechterhand kan een skepter geplaatst worden. Het Jezuskind, dat van het moederbeeld kan worden losgemaakt om het aankleden te vergemakkelijken, kan op de linkerhand een wereldbol dragen. Op de hoofden zijn pinnen aangebracht voor het bevestigen van de kronen. De plooien van het kleed werden weggekapt om het aankleden mogelijk te maken. Het beeld is achteraan uitgehold.
Dit beeld wordt aangekleed en uitgestald gedurende de meimaand op het zijaltaar. Het wordt ook meegedragen in de twee processies die nog gehouden worden en is dan bevestigd op een houten plank waarop ook een verzilverde troon geplaatst is.

49. Heilige Rochus - 18de eeuw - lindehout - recentere polychromie-hoogte 90 cm (wordt in de pastorie bewaard).
Van de herkomst van het beeld vonden we niets terug in de archivalia.
De heilige is voorgesteld met 3 typische attributen : de pelgrimsstaf (die ontbreekt) - de hond die een stuk brood in de mond houdt en de engel die de pestwonde boven de ontblote knie verzorgt. Zeer eigenaardig is ook dat het hoofd bedekt is met een zilveren hoed.

50. Kindje Jezus van Praag - 19de eeuw - beschilderd hout - hoogte 85 cm - gekleed met donderrood fluwelen kleed be-

stikt met borduurwerk. Het kindje draagt een kroontje op 't hoofd en houdt in rechterhand een wimpeltje vast. Het steunt op sfeer en verplet de slang met de voeten.

51. Onze-Lieve-Vrouw van H. Hart - beschilderd hout, hoogte 120 cm

52. Heilige Antonius van Padua - gips - hoogte 120 cm.
Dit beeld is in 1905 aan de kerk geschonken door een onbekende gever. De jonge, gebaarde heilige is afgebeeld in monnikspij van de Franciskanen. Hij houdt een boek in de linkerhand waarop een kindje zit.

53. Heilige Antonius Abt - gekleurd hout hoogte 126 cm.
Dit beeld werd in 1920 gekocht in het atelier van Mathias Zens van Gent voor 725 fr. Deze som werd rondgehaald tijdens de Sint-Antoniusmissen. Tot in 1966 stond dit beeld opgesteld aan de derde pilaar rechts. Het beeld kan gemonteerd worden op een bijhorende draagstoel met 4 draagarmen. Deze stoel hoorde zelf bij een grote beschilderde sokkel met neogotische decoratie.
De gebaarde heilige is afgebeeld in monnikspij met mantel. Hij houdt de staf met bel in de hand en naast hem is het varken afgebeeld.

54. Heilig Hart van Jezus - gips, gepolychromeerd, hoogte 125 cm.
De gebaarde Christus heeft de blik naar beneden gericht en duidt met de linkerhand het hart aan, dat op de borst is afgebeeld. Met de rechterhand maakt hij een uitnodigend gebaar.

55. Onze-Lieve-Vrouw van 7 smarten - gips hoogte 76 cm.
Pastoor J. Cnockart noteerde hierover volgende gegevens in het Memorieboek. In 1908 werd het beeld ingehuldigd. Het is een oud beeld gevonden te Mariakerke op een hooizolder door pastoor Cnockaert die daar onderpastoor geweest is. Toen was het beeld naar schatting ca 350 jaar oud en werd er reeds 1 500 fr. voor geboden.
Heel waarschijnlijk is dit beeld 'n afgietsel van het antieke beeld door pastoor Cnockaert gevonden.

Het stond tot 1967 opgesteld aan de derde pilaar links en werd daarna achteraan rechts geïnstalleerd.

56. Heilige Jozef met kind Jezus - gepolychromeerd gips, hoogte 135 cm.
De heilige kijkt naar het Jezuskind op zijn rechterarm.
Dit beeld stond opgesteld aan de vijfde pilaar links.

57. Heilige Barbara - gips - gepolychromeerd hoogte 125 cm.
Dit beeld stond opgesteld aan de vierde pilaar links.
De heilige houdt een open boek in de linkerhand en in de rechterhand de martelaarspalm. Bij het rechterbeen staat een toren opgesteld.

58. Heilige Theresia van Lisieux - gips - gepolychromeerd, hoogte 120 cm.
Dit beeld werd in 1927 plechtig ingewijd en werd voor de tweede pilaar opgesteld.
De Heilige Theresia, afgebeeld in karmelietessen kleren, houdt een kruis en rozenkrans in de handen.

59. Heilige Grignon de Montfort - gips hoogte 120 cm.
Dit beeld stond opgesteld tegen de muur van het portaal onder het doksaal.

60. Maria - grijs-zwarte ijzersteen, hoogte 70 cm.
Begin 1973 werd dit beeld aangekocht in een kunstatelier van Maria Laach (Duitsland) voor ca. 12 000 fr. Het werd aan de muur geplaatst rechts van het zijaltaar van Onze-Lieve-Vrouw en ingezegend op 31 april 1973.

61. Kruisbeeld van de Calvarie - 19de eeuw - hout - beeld 170 cm
Het Calvariekruis met Christusbeeld werd geschonken door de familie Hendrickx rond 1865.

62. Christusbeeld van het missiekruis - gips hoogte 170 cm.
Dit missiekruis werd in 1910 aangekocht met de gelden die tijdens de grote missie werden geofferd.

Het werd opgehangen boven de ingang van het koor.
In 1967 werd dit kruis weggenomen en het Christusbeeld wordt nog bewaard op de pastorie.

63. Christusbeeld - brons, hoogte 170 cm.
Het beeld, de verrezen Christus voorstellende, werd vervaardigd in een kunstatelier van Maria Laach. Het werd eerst geboetseerd in gips door Biermann (senior). Het weegt 73 kg. en pastoor Van Daele betaalde er 45 000 fr. voor.
Het werd op 27 november 1973 aan de oostermuur van het koor gesteld en ingezegend op 2 december 1973.

64. Beeldengroep van kerststal - gips, bestaande uit Maria, Jozef, herders en koningen.

65. Kruisbeeld - hout - 19de eeuw - afkomstig van predikstoel.
Dit kruisbeeld werd in 1848 aangekocht voor de som van 2,50 fr. Het hangt nu in de sacristie.

SCHILDERIJEN

Onze kerk bezit maar enkele schilderijen. Toch heeft een van die schilderijen heel wat stof doen opwaaien op het einde van de 19de begin 20ste eeuw, nl. het doek dat toegeschreven wordt aan Gaspard De Craeyer, voorstellende "de Heilige Dominicus ontvangt een rozenkrans uit handen van Onze-Lieve-Vrouw in aanwezigheid van de Heilige Catharina".
Dit schilderij werd in december 1642 "aen den hoogen authaer binnen de prochiekercke ghestelt" (aldus de rekening van 1642). Dit ter gelegenheid van de oprichting van de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van de Heilige Rozenkrans. Dit schilderij vernoemt H. Vlieghe in zijn tweedelig werk over Gaspar De Craeyer en hieruit ontleenden we volgende gegevens.

G. De Craeyer schilderde in 1641 een schilderij met genoemd onderwerp voor het Dominicanenkloosterte Valenciennes. (290 cm x 220 cm). Het wordt thans bewaard in het "Musée des Beaux Arts" van deze stad. De Craeyer leverde omstreeks 1650 een copie in spiegelbeeld van het doek uit Valenciennes voor het Dominikanenklooster te Mechelen. Doch de afmetingen hiervan waren kleiner (192 cm x 137 cm). Dit werk berust thans in de Sint-Rombouts kathedraal te Mechelen.

Hij noteert verder : "Une copie d'atelier se trouve à l'église d'Okegem".

Het oorspronkelijke schilderij te Okegem is dus op zijn beurt een copie geweest van een ouder werk en was dus geen authentieke De Craeyer vermits het door groepswerk in het atelier van de meester is ontstaan.

Beschrijving van het schilderij :

"De Heilige Maagd Maria met het Kindje Jezus troont op een fijn versierd voetstuk onder een baldakijn, in het centrale gedeelte van het schilderij. Zij bieden de Rozenkrans aan de Heilige Dominicus die aan de linkerzijde is neergeknield. Rechts bevindt zich de Heilige Catharina vergezeld van een cherubijn die een gebroken zwaard vasthoudt, attribuut van de heilige. In de linkerbovenhoek verschijnt een ander engeltje dat een tip van het baldakijn in de hand houdt".

Dit schilderij dat in de voormalige kerk aan het hoofdaltaar was opgesteld, werd in de herbouwde kerk van 1842 aan het zuideraltaar in het portiekaltaar geplaatst.
Rond 1880 moet dit doek in een opmerkelijke slechte staat verkeerd hebben en vereiste een dringende herstelling. De kerkfabriek richtte daarom in 1882 een verzoekschrift naar de minister van het Inwendig (nu Binnenlandse zaken) waarin ze een subsidie aanvraagt voor de herstelling van het schilderij. In juli 1882 meldde het gemeentebestuur - dat samen met de kerkfabriek de zaak ter harte nam - dat het schilderij onderzocht is voor de wat de kunst aangaat, maar dat er nog geen schatting is van de kostprijs van de herstelling. Ze zoeken naar "iemand" die de vereiste kennis bezit en kosteloos het schilderij wil onderzoeken en er het bestek wil van opmaken.

De fondsen van kerk en gemeente laten niet toe penningen te besteden om het verlangde werk mits beloning door deskundigen te laten verrichten. Ze vragen de minister van het Inwendige twee bevoegde heren af te vaardigen om zonder vergoeding te doen wat is verlangd. Aldus een schrijven van het gemeentebestuur op 27 september 1882.
Voorlopig horen we niets meer van de herstelling af. Alleen een vermelding in de inventaris die pastoor De Graeve in 1883 opmaakte. Hij schrijft er aldus over : "Op de twee zijaltaren, boven de kandelaars ziet men een schilderwerk. Op het Onze-Lieve-Vrouwaltaar is verbeeld Maria verschijnende aan de Heilige Dominicus. Er zijn er die denken dat deze schilderij weerde heeft gehad. Wat er van zij, zeker is het dat zij door onkundige behandeling is mishandeld geworden en door slete onherstelbaar is geworden".
Pastoor Bicqué die in 1895 tot pastoor is aangesteld pakt de zaak van het schilderij opnieuw aan. Hij richt op 20 augustus 1895 een schrijven naar de gouverneur van Oost-Vlaanderen waarin hij het advies en rapport van de Gentse kunstschilder De Pauw meedeelt die door de kerkfabriek is aangezocht het schilderij te onderzoeken.
Deze vakman verklaart in zijn rapport dat het schilderij een mooie De Craeyer is, maar zeer beschadigd is door een slechte restauratie. Het zal veel zorg en werk vragen om het in zijn vroegere staat te brengen, want het tableau dient verdoekt en opnieuw bijgewerkt te worden. Dit werk zal minstens 2 000 fr. kosten. Pastoor Bicqué vraagt daarom een financiële hulp van provincie en staat, daar de middelen van kerkfabriek en gemeente ontoereikend zijn om dit werk uit te voeren. Het provinciebestuur onderzoekt deze aanvraag en verdaagt ze omdat het dossier onvolledig is - er ontbrak nl. het verslag van de Koninklijke Commissie van Monumenten. Dit verslag over de staat van het schilderij en advies werd pas in 1898 opgemaakt door de Commissie. Hierin staat dat het doek zich in zulke slechte staat bevindt dat het niet meer in de kerk past. De beschadiging lijkt echter niet recent te zijn maar is van oudere datum. Het schilderij is aan vochtigheid blootgesteld geweest voor het aan het zijaltaar opgesteld werd na de herbouwing van de kerk.
De schilder-restaurateur poogde door vele en indiscrete over-

schilderingen de grote beschadiging te verdoezelen. De Commissie is van oordeel dat er geen sprake kan zijn het doek in zijn oorspronkelijke staat terug te krijgen, maar dat de effecten van de tand des tijds kunnen verzwakt worden door grondige restauratie t.t.z. door een met zorg uitgevoerde verdoeking en verstandige restauratie. Men kan alzo aan dit schilderij een behoorlijk aspect geven. Ze zijn ook van oordeel dat 2 000 fr. voor de herstelling niet overdreven is.

In 1899 krijgt de zaak plots een andere wending. De kerkfabriek meldt aan de provincie dat het oude schilderij te Brussel is bij kunstschilder Rothier om er een copie van te maken. Ze zal later over de bewaring van het oude schilderij beslissen. De provincieraad wijst daarom de vraag tot het bekomen van een toelage voor de herstelling van de hand omdat er van herstelling is afgezien en geen reden heeft om tussen te komen in de uitgaven voor het maken van een copie. Later kwam ze echter op die beslissing terug.

Kunstschilder Rothier van Brussel was in 1899 klaar met de copie van het oude schilderij en rekende voor zijn werk 3 000 fr. Volgens het Register van Ontvangsten en Uitgaven werd hem die som in 3 schijven van elk 1 000 fr. uitbetaald.
De kerkfabriek nam 1 000 fr. voor rekening en de staat en provincie pasten elk voor 1 000 fr. bij.
In 1900 verkreeg de kerkfabriek de toestemming om het oude doek te verkopen, aan een particulier of aan de directie van een of ander museum. Doch het aanbod moest eerst aan het provinciebestuur voorgelegd worden. Twee offertes werden genoteerd nl. Heubens, kunstschilder te Laeken bood 500 fr. en Lybaert, schilder, die door de gouverneur gezonden was, bood slechts 250 fr.

Geen van beide kunstenaars kwam aan het schilderij. Een laconieke lijntje in het Register meldt de verkoop van het doek voor de som van 300 fr. aan Birmant van Ninove in 1909.
Op dit ogenblik wordt het gerestaureerde doek te Ninove bewaard.
In 1977 werd het terug aan de kerkfabriek te koop aangeboden voor 320 000 fr., maar deze ging niet op het aanbod in

Pastoor De Graeve spreekt ook in zijn inventaris van 1883 van een ander schilderij, dat nu niet meer bestaat. Hij noteert het

volgende :

"Boven het hoofdaltaar hangt eene schilderij verbeeldende Christus op het kruis - gewrocht dezer laatste tijden, onbeduidend, zonder teekening of kleur 3 m x 2,10 cm".

Waarschijnlijk is dit doek niet meer opgehangen bij het hoogaltaar na de vergroting van de kerk in 1907.

66. Meditatie van de Heilige Antonius Abt door J. De Loose - 1846 - doek hoogte 200 cm breedte 140 cm - altaarschilderij van Sint-Antoniusaltaar.
Blijkens de signatuur in de rechter benedenhoek J. DE LOOSE pinxit 1846 werd dit schilderij in 1846 vervaardigd door de Zeelse kunstschilder die de laatste jaren van zijn leven leraar aan de Academie van Sint-Niklaas was. Voor dit werk betaalde de kerkfabriek 175 fr.
De heilige Antonius Abt zit geknield in meditatie voor een open boek dat rust op een doodshoofd en naast hem bevindt zich een varkentje.

67. Sint Antonius Abt - eerste helft van de 19de eeuw (?) doek h. 49 cm br. 40 cm - bewaard in de pastorie.

Dit schilderijtje, een typisch voorbeeld van volkskunst, hing tot voor enkele tijd achteraan de middenbeuk bij de kerkbank van de kerkmeester. Het werd gerestaureerd en hangt momenteel in de hal van de pastorie. Sint-Antonius is afgebeeld met staf in de rechterhand en boek in de linkerhand.

68. Heilige Dominicus ontvangt rozenkrans uit de hand van Onze-Lieve-Vrouw door L. Rothier - doek h. 200 cm br. 140 cm - altaarschilderij van Onze-Lieve-Vrouwaltaar.

Dit schilderij is onderaan rechts gesigneerd (en niet gedateerd) "Leon Rothier" d'après De Craeyer 1642". In de inleiding werd hierover uitvoerige uitleg verschaft.

69. Kruisweg - 14 taferelen of staties - door P. De Clerck - 1873 - h. 90 cm br. 115 cm - opgehangen tussen venster van noorder- en zuiderbinnenmuur.

Iedere statie is onderaan rechts gesigneerd P. De Clerck 1873, kunstschilder van Ninove. Hij was directeur van de academie voor teken- en bouwkunde van Ninove en der tekenschool van Denderleeuw. Deze kruisweg is een gift van Joanna Francisca Hendrickx en werd met toestemming van monseigneur Bracq op 18 maart 1873 kanoniek opgericht door E.P. Alfons Vergauwen. In 1971 werden de 14 staties door Piet Vernaillen volledig hersteld en van een nieuwe lijst voorzien.

70. Dood van Onze-Lieve-Vrouw - grisaille op houten paneel - h. 72 cm br. 143 cm - is onder de altaartafel van Onze-Lieve-Vrouwaltaar tegen de muur geplaatst.

71. Dood van Sint Antonius - grisaille op houten paneel - h. 72 cm br. 143 cm - is onder de altaartafel van Sint-Antoniusaltaar tegen de muur geplaatst.

CULTUSOBJECTEN

a. liturgisch vaatwerk en benodigdheden.

Kelken en toebehoren.

Het derde provinciaal Concilie van Mechelen schreef voor dat tenminste de kom van de kelk van zilver diende te zijn. De kelk met koperen kom was verboden.
De overgang van tinnen naar zilveren kelk heeft wel enkele decennia geduurd en vergde van de deken een krachtdadidg optreden.

Het D.V. van 1592 vermeldt dat de kerk van Okegem een kelk bezit. In 1671 had ze een zilveren kelk. In 1729 was er een kelk waarvan de "cupa" in verguld zilver was maar de voet was in verguld koper. In 1739 werd er een nieuwe kelk aangekocht.

De lijst van het zilverwerk van de parochiekerk opgemaakt op 12 Frimaire an V (2 december 1796) vermeldt slechts één zilveren kelk. De inventaris van 1883 somt als liturgisch vaatwerk op : twee kelken, een ciborie, een piscis en twee monstransen. Het Register van Uitgaven vermeldt in 1883 het vergulden van twee kelken wat 200 fr. kostte. Momenteel bezit de kerk enkele kelken waarvan twee zeer waardevolle.

72. Kelk - door Brugse meester - eerste helft van de 18de eeuw - zilver, verguld, h. 26 cm.
Zeslobbige voet waarop medaillons gedreven en gegraveerd Jezus in hof van Olijven door engel getroost - de geseling van Jezus - Jezus op Calvarie.
Ronde greep met drie cherubs. Op de cupa (kom) medaillons waarin gegraveerd - Jezus voor Pilatus, Eece Homo en Jezus draagt het kruis.
Keurmerken : gekroonde gotische B (Brugge) en T in rond merk omgeven door klaverblad.

73. Kelk - 19de eeuw (?) - zilver, verguld - h. 23 cm.
Vierpasvoet versierd met engelenkopjes - eivormige greep met drie cherubs - cupa versierd met breed gevleugelde engelenkopjes.

74. Kelk - 20ste eeuw, zilver, verguld - hoogte 16 cm.
Op de ronde voet is volgende tekst gegraveerd : "Calicem Domini biberunt et amice Dei facti sunt". Op de rand van de kom staat volgende inscriptie : "Memento industriae nostrae sicut et nos et tu fac - A. Van Daele - Van den Bossche".
Deze kelk was eigendom van pastoor Van Daele en werd door de familie aan de kerk geschonken.

Cibories en hostieschalen.

Het D.V. van 1647 vermeldt dat de koperen ciborie dienst deed als remonstrans. Het D.V. van 1729 somt een zilveren ciborie en een vergulde koperen op.

Kelk - Inv. nr. 72

® *K.I.K.*

Ciborie - Inv. nr. 75

® *K.I.K.*

75. Ciborie - eind 19de eeuw - zilver, verguld - hoogte 35 cm. neogotisch.
Zeslobbige voet versierd met gestileerde lelies, op greep is het woord J E·Z U S gegraveerd, op kom tekst in band "Ecce panis angelorum factus cibus viatorum".
Op bekeromvatting wijnranken. Het deksel is bekroond met kruisje.
In het Register der Uitgaven staat geboekt "1895 vergulde zilveren ciborie aangekocht bij A.J. De Cauter - Carton 350 fr."

76. Ciborie - een oude ciborie werd waarschijnlijk eind 19de eeuw vernieuwd - zilver, verguld, hoogte 42 cm.
Deze ciborie heeft nog veel kenmerken van de Louis XIV stijl (eerste helft 18de eeuw) - ronde geprofileerde voet met lijstwerk. Greep versierd met acantusbladeren - de beker-omvatting versierd met blinde cartouches - deksel met beugelkroon en kruisje in top.

77. Ciborie - verguld koper - hoogte 23 cm.

78. Ciborie - verguld koper - hoogte 16 cm.

Deze twee cibories werden in 1974 aangekocht bij de firma G. Verdonck te Gent.

Monstransen.

De dekanale verslagen vermelden slechts enkele malen het bezit van een remonstrans. De kerk bezat een oude koperen (1631), in verguld koper (1693), een kleine zilveren (1721) en een zeer mooie nieuwe (1763).
In het Memorieboek (1718-1763) staat genoteerd : "1763 - is ge-maeckt de remonstrantie door francis de Pré t'antwerpen cost met de casse dry honderd gulden elf stuyvers - het accort was dry honderd en tien gulden" - de quittantie is te vinden in de comme." Op de lijst van het zilverwerk (1796) staat een remon-strans vermeld, de stralen in verguld koper, gegarnierd met zilverwerk. De kerk bezit nu nog twee monstransen.

79. Torenmonstrans - tweede helft 19de eeuw - vermaakt door H. Van Coillie Gent - zilver, verguld - hoogte 65 cm.
Waarschijnlijk is de oude cilindermonstrans omgebouwd tot zonremonstrans in neo-barokstijl en verschillende fragmenten van oude monstrans werden herbruikt.
Vierpasvoet versierd met medaillons waarop gegraveerd : het Laatste Avondmaal, de hof van Olijven, de geseling en de kruisiging van Jezus.
Knoop bezet met 4 cherubs - bekroond met beeldjes van Petrus en Paulus en Onze-Lieve-Vrouw bovenaan - bekroning geschraagd door vier zuiltjes.

80. Stralenmonstrans - eind 19de eeuw (?) - koper, verguld - hoogte 53 cm. - neogotisch.
Onversierde ronde voet - lunula (waarin grote hostie bewaard wordt) in stralenkrans omgeven met zes halfedelstenen.

Pixissen en Heilige Olievaten.

Een pixis is een klein kelkvormig doosje waarin de hosties zonder plechtigheid naar de zieken buiten de kerk worden gedragen.
Het D.V. van 1693 vermeldt Heilige Olievaatjes in zilver.
De inventaris van 1729 vernoemt een kleine zilveren pixis voor de Heilige Olie tot zalving van de zieken en een ander, eveneens in zilver voor het Heilig Chrisma en Heilige Olie. De lijst van het zilverwerk vermeldt "dry cleyne silveren pottekens een voor het Heilig Chrisma, een voor het Heilig Olie der Catechumenen (Doopsel) en het derde voor het Heilig Olie der vormelingen.

81. Pixis - zilver.

82. Pixis - zilver.
In 1890 werd een "hostiedoos voor berechting" en een paar ampullen gekocht voor 100 fr.

83. H. Olie- en Chrismavaten.

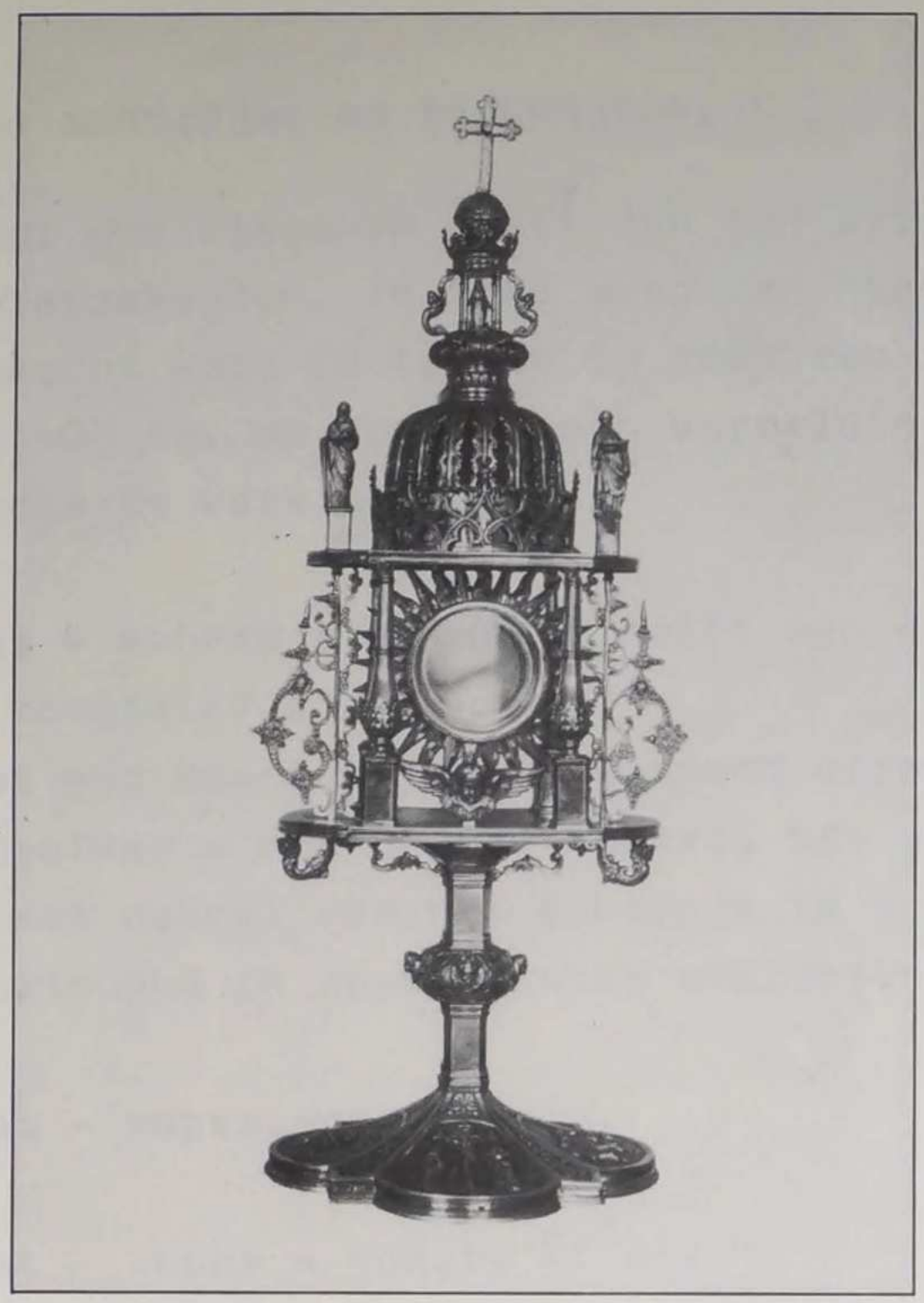

Monstrans - Inv. nr. 79

® *K.I.K.*

Kazuivel - Inv. nr. 128

® *K.I.K.*

Wierookvaten - scheepjes en toebehoren.

In het Register der Uitgaven treft men een vermelding aan van aankoop van wierookvaten. In 1848 werd een nieuw zilveren wierookvat aangekocht voor 28 fr. en in 1861 een zilveren vat met scheepje voor 400 fr. We vonden geen vermelding van de koperen wierookvaten die de kerk nog bezit.

84. Wierookvat + scheepje - tweede helft van de 19de eeuw - zilver - hoogte 27 cm.
Ronde voet met acantuslijst - komrand versierd met bladwerk en druiven - opengewerkt deksel met gestyleerde versiering. Het deksel van het scheepje is versierd met blinde cartouche in asymetrische omlijsting. Meesterteken M.

85. Wierookvat - koper,-verzilverd.

86. Wierookvat - koper - hoogte 25 cm.

87. Wierookvat - koper - hoogte 22 cm.

Wijwateremmers - kwipsels - doopschotels en -schelpjes.

Over deze voorwerpen vonden we weinig gegevens in de archivalia. Het Memorieboek vermeldt slechts de aankoop van een doopschotel in 1939 die 600 fr. kostte.

88. Wijwateremmer - koper - hoogte 26 cm.

89. Doopschelpje - zilver.

90. Doopschotel - zilver.

Canonborden.

De kerk beschikte over drie stellen kanonborden, waarvan het ene stel gebruikt werd op feestdagen en de andere door de week. Deze drie stellen bleven bewaard op de pastorie. De herkomst kon niet achterhaald worden. Slechts 1 stel verdient een vermelding.

91. Drie canonborden voor het hoofdaltaar - koperen beslag (verzilverd (?)) op houten omlijsting.

Bellen en ratel.

92. Altaarcarillon - verzilverd metaal - bevat 4 belletjes.

93. Altaarcarillon - verzilverd.

94. Bel bij ingang van sacristie - brons en smeedijzer.
Deze bel werd in 1937 gekocht bij Verdonck te Gent voor 490 fr.

95. Ratel voor de diensten van de Goede Week - eikehout.

b. altaarkruisen en kaarsenhouders.

Onder dit hoofdstuk worden alle altaarkruisen samengebracht. Ze worden onderverdeeld in zilveren exemplaren, koperen (eventueel verzilverd of verguld) en houten. Processie- en missiekruisen worden bij het processiegerei behandeld.

96. Kruis van altaar van Onze-Lieve-Vrouw - zilver, gedeeltelijk verguld - 19de eeuw - hoogte 113 cm.
Het driezijdig voetstuk op drie pootjes bevat vooraan medaillon met Onze-Lieve-Vrouw die Kindje draagt - verguld Christuscorpus waarachter gebroken stralenkrans - kruisarmen eindigend op schelpmotief.

97. Kruis van altaar van Heilige Antonius Abt - zilver - gedeeltelijk verguld - hoogte 113 cm.
Idem als nr. 96 - alleen het medaillon verschilt. Hierin is Sint-Antonius-Abt afgebeeld met staf en boek.

Kandelaars trof men aan in allerlei materiaal, maar vooral in koper. Ook waren er metalen (al of niet verguld of verzilverd), tinnen en houten.

In vele kerken trof men eveneens zilveren aan, wat wijst op een zekere welstand.
In 1654 werden 2 houten kandelaars gekocht voor 33 st. De staat van de parochiekerk (1729) vermeldt tien koperen altaarkandelaars. Pastoor De Vriendt gaf in 1877 in de staat van de kerk op : 10 nieuwe verzilverde kandelaars, 8 kandelaars met kruisbeeld voor de zijaltaren en twee kandelaars voor de akolieten.
Deze kandelaars worden momenteel nog bewaard en vragen een dringende herstelling. Ook werden in de postconciliaire tijd heel wat moderne kandelaars aangekocht.

98. Zes grote altaarkandelaars voor hoofdaltaar - 19de eeuw - koper, verguld - hoogte 122 cm.
Driezijdige voet waarop lam, rustend op boek met 7 zegels, hart doorboord met 7 zwaarden en Madonna.
Deze kandelaars werden in 1859 aangekocht voor 450 fr.

99. Zes grote altaarkandelaars voor hoofdaltaar - 19de eeuw (?) - koper, versierd, hoogte 122 cm.
Versiering idem als nr. 98.

100. Vier kandelaars - 19de eeuw - koper, verguld - hoogte 86 cm.
Driezijdige voet waarop Madonna, hart en lam.

101. Vier kandelaars - 19de eeuw - koper, verguld - hoogte 86 cm.
Op de driezijdige voet komt Sint-Antonius, hart en lam voor.
Deze acht kandelaars werden samen met de 6 grote (nr 99) aangekocht in 1883 bij De Meyer te Gent voor 500 fr.

102. Acht kandelaars voor zijaltaren - 19de eeuw, koper verguld messing - hoogte 76 cm.
De driezijdige voet rust op 3 klauwpootjes - op de zijden komt Madonna met Kind voor, een lam rustend op het boek met 7 zegels en harten. De schacht is met acanten versierd.
Deze 8 kandelaars met de 2 altaarkruisen werden in 1876 bij L. De Meyer te Gent aangekocht voor 750 fr.

103. Twee kandelaars - koper, verzilverd - hoogte 100 cm.

104. Twee kanderlaars voor akolieten - koper - hoogte 78 cm.

105. Drie kandelaars voor 5 kaarsen - koper.

106. Twee kaarsenkronen voor 9 kaarsen - koper.

107. Kaarsenstaander - koper - hoogte 114 cm.

108. Twee altaarkandelaars - koper - hoogte 20 cm.
Stonden op het hoofdaltaar en pasten bij het koperen tabernakel.

109. Twee altaarkandelaars - brons - hoogte 20 cm.
Staan samen met godslamphouder bij het tabernakel op het hoofdaltaar.

110. Kandelaar voor paaskaars - smeedijzer - hoogte 133 cm.

111. Kandelaar voor paaskaars - smeedijzer - hoogte 137 cm.

112. Vier kandelaars - metaal - hoogte 110 cm.
Worden bij begrafenis rond de lijkkist geplaatst.

113. Kandelaar - hout - beschilderd - hoogte 123 cm.

c. r e l i e k h o u d e r s.

Zoals in de meeste kerken zijn er ook een groot aantal relieken in onze kerk.
In 1723 werd een reliek van de Heilige Antonius op plechtige wijze overgebracht naar de kerk (D.V. 1723).
De "Staat van de parochie 1729" vermeldt het bezit van relieken van H.H. Cosmas en Damianus, de H.H. Apolonia en Barbara. Deze relieken werden goedgekeurd door de aartsbisschop van Mechelen

op 19 december 1664.
Pastoor De Vriendt verklaart in zijn verslag van 1871 dat de kerk volgende relieken bewaart in zuivere en goed gesloten doosjes : van Onze-Lieve-Vrouw, het Heilig Kruis, Heilige Antonius-Abt, Heilige Antonius van Padua, Heilige Rochus, Heilige Macharius, Heilige Barbara, Heilige Nicolaas van Tolentino. De brieven van authenticiteit hiervan zijn aanwezig. In het Register van Uitgaven vonden we geen gegevens over aankoop van reliekhouders.
In de sacristie worden nog heel wat reliekhouders bewaard, waarvan sommige doosjes relieken van meerdere heiligen bevatten. We geven slechts een opsomming van de waardevolste.

114. Kruisreliekhouder - 20ste eeuw - metaal, verzilverd, hoogte 45 cm.
Werd aangekocht in 1902. Hij werd meegedragen in de processie die gehouden werd op de kruisdagen (maandag, dinsdag en woensdag vóór Onze-Lieve-Heer-Hemelvaart).

115. Reliekhouder met reliek van de Heilige Cornelius - 19de eeuw koper, verzilverd.
Deze reliekhouder heeft de vorm van een hoorn. Hij steunt op drie ronde pootjes en heeft een glad onversierd oppervlak.

116. Reliekhouder met reliek van Heilige Antonius Abt - zilver - Ø 9 cm.

117. Reliekhouder met relieken van Heilige Bernardus, Jacobus, Benedictus - zilver - Ø 11 cm.

118. Reliekhouder met relieken van Heilige Franciscus van Assisië, Heilige Antonius van Padua - zilver - Ø 9 cm.

d. sieraden van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans.

Hoger werd reeds gezegd dat de kerk van oudsher een beeld van Onze-Lieve-Vrouw bezat dat aangekleed en met sieraden opgetuigd werd.
In de archivalia vonden we slechts enkele gegevens over de sieraden. Het Memorieboek vermeldt dat in 1758 van een kroon van het kindje Jezus twee nieuwe kronen werden vervaardigd voor 23 gulden. Pastoor De Vriendt somt in een verslag van 1865 heel wat nieuw aangekochte of verworven voorwerpen op en vernoemt voor 1858 de aankoop van kleed en ornamenten van Onze-Lieve-Vrouw voor 1 130 fr.
Hij vermeldt hierbij dat dit bedrag geschonken werd door de parochianen. De reden ligt voor de hand. In 1858 verscheen immers Onze-Lieve-Vrouw aan Bernadette te Lourdes en dit was een reden om op de parochie aan Maria, de onbevlekte, een passende hulde te brengen.

119. Kroon van Onze-Lieve-Vrouw - 19de eeuw - zilver.

120. Skepter van Onze-Lieve-Vrouw - 19de eeuw - zilver.

121. Kroon van Jezuskind - 19de eeuw - zilver.

e. vazen en stolpen.

Op de pastorie worden nog vier porceleinen vaasjes bewaard, waarin waarschijnlijk kunstblomenen bewaard geweest zijn onder een glazen stolp.

f. processiegerei.

In dit hoofdstuk worden de processiekruisen, de processie- en berechtingslantaars, de processiehemel en de tronen samenge-

bracht.

122. Processiekruis - tweede helft van de 19de eeuw - zilver, gedeeltelijk verguld - hoogte 92 cm.
Het Register vernoemt de aankoop van een zilveren processiekruis in 1861 voor 80 fr.
De decoratie van dit kruis is zeer gelijkend met deze van de zijaltaren. Het kruis is opgesteld op een lange stok. Onder het kruis een versierde bol, de uiteinden van het kruis zijn voorzien van een schelpmotief. De Christuscorpus is van verguld koper. Stralen in de oksels van het kruis ; op de kruising een vergulde zon gemonteerd ; INRI in verguld koper.

123. Processiekruis - koper - op draagstok.

124. Twee processielantaarns - 19de eeuw - zilver - hoogte 98 cm.
Deze lantaarns werden in 1861 aangekocht waarvoor 170 fr. betaald werd.
Twee draagarmen (gaffelvorm), versierd met akantwerk en bovenaan met roosmotiefjes, dragen de lantaarn die op zeshoekige basis is opgebouwd. Onderaan afhangende bol en bladwerk op de welving. Op de hoeken boven de glaasjes is telkens een engelkopje geplaatst. Bovenaan een klokvormige bedekking, bekroond met een vuurvaas. Overvloedig versierd met bladwerk.

125. 30 Flambeeuwen - 19de eeuw - koper en glas.
Deze flambeeuwen die vroeger gedragen werden door de leden van de confrerie van het Heilig Sacrament, werden in 1966 hersteld en vernieuwd.
De twee berechtingslantaarn die in 1852 aangekocht werden te Gent voor 12 fr. bleven niet bewaard in de kerk.

Processiehemels, baldakijnen - tronen.

In 1762 is er reeds sprake van een baldakijn. De pastoor noteerde

hierover in het Memorieboek : "is gemaeckt het baldaqinum in form van parasol voor welckers stof de kerck betaelt heeft twelf oude cronen en comt in toto op de somme van 85 guldens".

126. Processiehemel.

Deze hemel, die nu nog in de Sacramentsprocessie gebruikt wordt, is in 1857 vervaardigd te Gent en kostte toen 800 fr. In 1864 kreeg deze hemel 4 nieuwe draperieën die ca 320 fr. kostten. Hij wordt opgeborgen in de sacristie van de misdienaars.

127. Expositietroon van Onze-Lieve-Vrouw - 19de eeuw - zilver.

In 1754 werd een troon gemaakt voor het Onze-Lieve-Vrouw-beeld door "sieur Koninck beltsnyder van Brussel en heeft gecost twelf pistolen" noteert pastoor Livinus Godefroy in het Memorieboek. Deze troon werd in 1761 verguld wat 8 pond kostte.

In 1858, werd een nieuwe zilveren troon aangekocht voor 800 fr. ; deze som werd grotendeels met giften van de parochie vereffend.

Pastoor Van Avermaet liet in 1982 deze mooie troon herstellen wat 55 000 fr. kostte. De troon wordt in een koffer bewaard.

TEXTIEL

Textiel werd en wordt op velerlei wijzen bij de eredienst of ter versiering van de kerk gebruikt. Aan vele tradities kwam met het Tweede Vaticaans Concilie (1962) een einde. De liturgie veranderde en de misgewaden eveneens. Processies zijn er veel minder dan vroeger. Opvattingen over de versiering van de kerk zijn gewijzigd.
Dit alles had zijn weerslag op de houding van pastoors en kerkfabrieken ten opzichte van vele voorwerpen in de kerk. Vele objecten verdwenen toen ze geen functie meer hadden in de eredienst, zodat een belangrijk deel van het roerend patrimonium verloren ging.
We willen het vooral hebben over de bijzondere kledij van de priester tijdens het uitoefenen van de eredienst, over de voorwerpen gebruikt bij de liturgie, over de inrichting van altaar en kerk en over de kledij van heiligbeelden.

Priesterkledij.

Tijdens de eredienst draagt de priester een aantal bijzondere kledingstukken die hun oorsprong vinden in de burgerlijke kledij van de Oudheid en de vroege middeleeuwen. Aanvankelijk ondergingen onderdelen van de kledij een zekere evolutie, maar vanaf de late middeleeuwen tot het tweede Vaticaans Concilie (1962) waren er haast geen wijzigingen. Hoewel er per land kleine verschillen konden optreden in de vorm van kledij, waren de hoofdtypes in de hele katholieke wereld dezelfde en vanuit Rome waren er gedetailleerde richtlijnen over grondstoffen en kleuren.
De liturgische kleuren zijn wit, zwart, rood, paars en groen.
Vooral in de 19de eeuw bepaalde Rome de kleur die bij elke gelegenheid moest gedragen worden in de eucharistieviering.
Regels voor het kleurgebruik werden reeds vanaf ± 1200 gegeven

nadat in de 12de eeuw een tendens was ontstaan om aan kleuren een symbolische betekenis te hechten.
Naast de regels voor de kleur bestonden er voorschriften voor de grondstoffen die gebruikt moesten worden. Zijde en linnen genoten de voorkeur, doch niet altijd werden die voorschriften toegepast.
Vele parochies beschikten in de 18de en 19de eeuw over meerdere stellen gewaden per kleur. Naargelang van het belang van de feestdag of van de sociale positie van de betrokken parochianen (huwelijk, begrafenis) werden kostbare of minder kostbare gewaden gebruikt.
Voor begrafenissen b.v. ging het van eerste klasse met goud geborduurd fluwelen gewaad tot vierde of zelfs vijfde klasse, met effen halfzijden of zelfs wollen paramenten.

De kledij van de priester tijdens de liturgische vieringen bestaat uit amict, albe, singel, kazuivel, stola, manipel.
Bij bizondere gelegenheden kwamen hierbij nog de koorkap en het schoudervelum. Het superplie werd door alle personen betrokken bij de liturgie gedragen.
De amict is een schouderdoek in linnen. Deze doek werd over de zwarte priesterkledij gevouwen en met linten vastgemaakt.
De albe wordt over de amict gedragen. Het is een lang, recht kleed met lange mouwen in linnen. De onderranden van rok en mouwen zijn vaak met kant versierd en het kleed zelf wordt meestal in zijn geheel geplisseerd. De breedte van de sierboorden in kant of andere technieken varieert van 20 cm. tot 60 cm. Die versieringen worden met grote steken aan de albe genaaid waardoor ze gemakkelijk te verwijderen zijn voor het wassen. De albe wordt in het middel bij elkaar gehouden door een gordel, de singel, in linnen, zijde of zelfs wol. Het superplie (of roket) is een kort koorhemd met brede mouwen. Evenals de albe worden deze kledingstukken vaak met kant of andere ajourtechnieken versierd.
De kazuivel is het opperkleed van priesters en bisschoppen bij het opdragen van de Heilige Mis. De kazuivel is het symbool van het priesterschap, daarom hangt de bisschop priesters bij hun wijding een kazuivel om. Daarom ook wordt de priester met de kazuivel, als teken van zijn ambt, begraven.

In zijn middeleeuwse vorm was de kazuivel een soort cape met een opening voor het hoofd, die het lichaam volledig omhulde. Men noemt dit type klokkazuivel. De klokvorm evolueerde tot kledingstuk dat de armen vrij liet en opzij niet gesloten was. Van dit laatste type komen in onze streken twee vormen voor : de Italiaanse en de zogenaamde vioolkast die vanaf begin 16de tot eind 19de eeuw weinig veranderde. Bij het vioolkasttype, dat zijn naam dankt aan het op armhoogte versmallende voorpand, zijn rug- en voorzijde door een schoudernaad verbonden. In de regel blijft de versiering beperkt tot een kolom op de voorzijde en een kruis op het rugpand. Deze kazuivels zijn altijd van een stijve tussenvoering voorzien. Bij het Italiaanse type kazuivel loopt de rugzijde over de schouder uit in twee versmallende panden die ter hoogte van de borst met het voorpand verbonden zijn. De versiering kan zich uitstrekken over de volledige oppervlakte of zich beperken tot een kolom op de rugzijde en een T-vorm op de voorzijde.
Op het einde van de 19de eeuw voerde men de middeleeuwse klokkazuivel in en het kende vooral in de eerste helft van de 20ste eeuw een grote verspreiding. Deze in losse plooien vallende kazuivels zijn meestal zeer eenvoudig versierd.
Kazuivels werden over het algemeen in zijde gemaakt, al of niet met goud- of zilverdraad versierd. De stijve tussenvoering is doorgaansweg linnen, van de jongere exemplaren satijn of katoen.
De dalmatiek en de tuniek zijn gewaden die door de diaken en subdiaken gedragen worden.
Het zijn naar onderen toe verbredende overkleden, met kappen over de armen. Deze gewaden zijn meestal uitgevoerd in dezelfde stof als de bijhorende kazuivel. De versiering bestaat doorgaans voor- en achteraan uit twee verticale banden, verbonden met een dwarsstuk.
De koorkap is een half cirkelvormige mantel voorzien van een rechthoekig sluitstuk op de borst. De versiering bestaat uit banden langs de rechte zijde en een schild, overblijfsel van een kap, dat op de rug neerhangt. Dit gewaad wordt gedragen bij religieuze plechtigheden waarbij de kazuivel niet gebruikt wordt b.v. processies, het geven van de zegen met de remonstrans.

De manipel is een dubbelgevouwen strook stof die over de linkerarm gedragen wordt door de priester bij het opdragen van de mis.
De versiering van de manipel bestaat meestal uit drie kruisen, een in het midden en een aan elke uiteinde.
De stool is naar vorm en versiering verwant met de manipel. Priesters en bisschoppen dragen de stool rond de nek. Wanneer de priester een albe draagt wordt de stool over de borst gekruist, in andere gevallen hangt hij recht naar beneden.
Het schoudervelum is een rechthoekige doek die rug, schouders en handen bedekt bij het vastnemen van bepaalde voorwerpen. Het wordt gebruikt bij zegeningen met de monstrans en bij processies.

Liturgische voorwerpen.

Bij de eucharistieviering worden twee voorwerpen gebruikt die naar kleur en versiering passen bij de kledij van de priester.: het kelkvelum en de bursa (beurs) aangevuld met voorwerpen in linnen (corporale, palla, kelkdoekje en ciborievelum). Onrechtstreeks krijgt het baarkleed, gebruikt bij de dodenmis, hier ook een vermelding.

Het kelkvelum is een vierkante doek van ± 50 cm zijde in de kleur van het misgewaad, die de kelk en pateen voor de consecratie en na de communie bedekt. Het is meestal in zijde en de versiering beperkt zich tot een met geweven galon geappliqueerd kruis en een rand van hetzelfde galon.

De bursa of corporaalbeurs is een openklappende, vierkante beurs (zijde van 20 à 25 cm.) binnenin bekleed met fijn linnen. De buitenkant is in de liturgische kleuren uitgevoerd.
De bursa, die de corporale bevat, wordt bovenop het kelkvelum gelegd.

Het corporale is een wit linnen doekje waarop de hostie rust vanaf de consecratie tot de communie van de priester. Het is vierkantig (45 à 50 cm zijde) en wordt meestal in negen gevouwd bewaard. De randen van het corporale zijn met kant of borduurwerk versierd.

De palla is een stijf vierkant deksel dat de kelk tijdens de mis afdekt. De palla is meestal in karton, bekleed met wit linnen of gekleurde zijde, overtrokken met kant of ander ajourwerk.

Het kelkdoekje is een linnen doekje dat in een rechthoek gevouwen bewaard wordt. In het midden is meestal een kruis geborduurd en soms is een kantje langs de randen aangebracht. Het wordt gebruikt om na de communie van de priester mond en vinger af te drogen en de kelk te reinigen.

Geconsacreerde hosties worden bewaard in een ciborie in edel metaal die met een ciboriekleed wordt afgedekt. Dit kleedje kan verschillende vormen aannemen en is meestal niet bijzonder versierd.

De kerk schreef voor het bedekken van de lijkbaar een zwart baarkleed voor. Meestal is dit in wol uitgevoerd en weinig versierd.

Textiel in verband met het altaar.

De versiering van het altaar was en is in elke kerk uiteraard van groot belang. Ze bestaat uit altaardoeken in fijn linnen en uit antipendia die voor het altaar worden opgesteld.
Een altaar wordt met twee of drie doeken bedekt. Onderaan komen twee lagen linnen die het altaarvlak volledig bedekken. De bovenste doek heeft ongeveer de breedte van het altaar en hangt aan de korte zijden tot bijna op de grond af. De korte zijden en ook de voorzijde kunnen met kant of borduurwerk versierd zijn.
In de 19de en 20ste eeuw was de altaardoek vaak een linnendamast met religieuze motieven : kruisen, Christusmonogrammen, korenaren, druivenranken en andere passende symbolen.

Het antependium is een altaarvoorhang dat vaak in borduurwerk of weefsels, soms in leder en houtsnijwerk uitgevoerd is.
De gewoonte om antependia in de liturgische kleuren op te stellen is bijna totaal verdwenen.

Textiel als versiering van de kerk.

Te vermelden zijn de wandtapijten ter versiering van de kerkwanden en communiebankkleden die meestal in lijnwaad waren en met borduurwerk of kant versierd.

Textiel in de processie.

Bij processies maakte men uiteraard gebruik van veel textiel dat anders nooit de kerk verliet o.a. liturgische gewaden en de kledij van heiligenbeelden. Specifiek voor de processies zijn ook de baldakijnen en vaandels.

Baldakijn of troonhemels kunnen in de kerk als vaste versiering boven het tabernakel voorkomen. Voor de processie heeft men draagbare, meestal rechthoekige exemplaren. Ze beschutten de priester die het Heilig Sacrament draagt en zijn uitgevoerd in hout met bovenaan afhangende stroken textiel.

Processievaandels hangen aan een horizontale lat die met de draagstok verbonden is. Ze zijn gewoonlijk rechthoekig eventueel met twee of drie rechte of afgeronde splitten onderaan. Aangezien het vaandel steeds vlak moet hangen of in een vaste drapering, is het meestal uitgevoerd in zware weefsels (fluweel) met stijve voering. De versiering is dikwijls in zwaar reliëf goudborduurwerk of voor goedkopere vaandels in applicatietechnieken uitgevoerd.
Godsdienstige broederschappen en congregaties hadden eigen vaandels waarop hun naam en soms ook de datum van aanschaf vermeld staan.

Kledij van heiligenbeelden. Vele parochies beschikken over één of meerdere heiligenbeelden, meestal mariabeelden, die ter gelegenheid van bepaalde feesten gekleed worden.
Het beeld zelf kan zowel een voorbeeld zijn van houtsculptuur als een etalagepop. Meestal blijft alleen het gezicht vrij.
Het is de top van een kegel gevormd door een zeer stijve schoot en mantel die op de schouder rust. Eveneens komt er een sluier en een kroon op het hoofd. Wanneer het beeld een Jezuskind draagt

heeft dit ook een eigen kleed. Meestal stamt de kleding uit de 18de en 19de eeuw.

De schoot is meestal in zijde, goud- of zilverlaken met borduurwerk versierd. De mantel heeft gewoonlijk de vorm van een halve ovaal. In de 19de eeuw had men een voorkeur voor geborduurde blauwe mantels afgezet met hermelijn. De sluier rust op het hoofd en is doorgaans in kant of borduurwerk.

a. liturgische gewaden & toebehoren.

In de archieven treft men talrijke vermeldingen aan van aankoop of herstelling van gewaden. Interessant zijn ook de inventarissen die een opsomming geven van het aantal.

Na de beroerde tijden van de 16de eeuw moesten de kerken opnieuw voorzien worden van passende gewaden nodig bij het opdragen van de Heilig Mis. Kazuivels met de noodzakelijke toebehoorten in de verschillende liturgische kleuren werden aangekocht naargelang de financiële mogelijkheden van de kerk. Soms werden ze door vrome parochianen aan de kerk geschonken. Vanaf de jaren 1730 kwam men op de meeste parochies in het bezit van waardevolle gewaden uit goud- of zilverlaken met goudraad en met gouden franjes.

De kerk van Okegem bezat in de 17de eeuw drie behoorlijke kazuivels en twee koorkappen. Omwille van de oorlogsomstandigheden in 1693 werden de meeste gewaden in de abdij van Ninove in veiligheid gebracht (D.V. 1693). In de 18de eeuw kocht de kerk regelmatig gewaden aan. De "Staat" van 1729 vermeldt : twee witte kazuivels, een rood en zwart kazuivel, drie alben met singel, vijf amicten, drie superplies, twee koorkappen.
In 1732 werd de kerk van zijn linnen beroofd.
Verder vonden we in het Memorieboek dat aan de kerk in 1758 twee kazuivels (wit en rood) met toebehoren, drie alben met kanten boord en drie corporalen werden geschonken. Ook een groene koorkap in 1762. Ook vinden we in het Register van Uitgaven regelmatig posten van aankoop en herstel van gewaden en

linnen. We citeren er enkele van :

1847 -	twee kazuivels (wit en paars) voor zondagen	105 fr.
1853 -	twee kazuivels met toebehoren	96 fr.
1857 -	zwart gewaad (koorkap - kazuivel - ...)	800 fr.
1862 -	vier kazuivels	350 fr.
1867 -	drie alben en drie roketten	350 fr.
1874 -	witte koorkap	150 fr.
1876 -	schoudervelum	200 fr.
1879 -	altaarlinnen	600 fr.
1882 -	koorkap	350 fr.
1884 -	witte kazuivel in zijden damast	265 fr.
	witte en zwarte kazuivel	300 fr.
1904 -	alben, singels, kanten, roketten voor mis-dienaars	300 fr.

Pastoor De Graeve beoordeelt en somt in de inventaris van 1883 de gewaden en linnen op.

"Een beste kazuivel (wit) die dringend herstelling vraagt, een dagelijkse en ook een zondagse witte kazuivel die meermaals al vermaakt is geworden, nog een witte die "onverbruikbaar" is verklaard ;
drie rode kazuivels die goed en betamelijk zijn ;
twee purpere, een groene, een dagelijkse zwarte die reeds vermaakt is geweest ;
verder is er nog een wit gewaad voor drie priesters en ook een zwart voor de lijkdiensten ;
twee witte koorkappen (een zijden), een gulden die voor rood dienen moet, een purper en twee zwarte voor begrafenissen en lijkdiensten ;
twee vela humeralia voor berechtingen, lof en processie ;
de stolen zijn verouderd en versleten : vier purpere, een witte, een rode, een groene en een gulden ;
zeven alben, waaronder drie of vier die versleten zijn, acht overrokken (roketten) voor priester, vijftien voor koster en drie voor "chooralen" ;
amicten, corporalen, kelkdoekjes en handdoeken".

Pastoor Van Vreckem vermeldt in de inventaris die hij opmaakte in 1949, dat de kerk volgende liturgische gewaden bezat : zes

witte kazuivels en twee witte dalmatieken, drie rode, drie groene, drie paarse, vier zwarte kazuivels en drie zwarte dalmatieken ; als koorkappen waren er twee zwarte, drie witte, een purpere en een rode ; drie velums.

Bij het opmaken van de inventaris in 1982 stelden we vast dat de kerk een behoorlijk aantal liturgische gewaden had, waarvan enkele exemplaren als zeer waardevol bestempeld kunnen worden.
We noteerden o.m. : een dertigtal goede en een tiental niet meer bruikbare kazuivels, acht koorkappen en twee schoudervelums.
Enkele mooie gewaden (kazuivels en koorkappen) werden door het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium gefotografeerd.
Over deze unieke exemplaren volgt nu een beknopte beschrijving.

128. Kazuivel - wit - 18de eeuw - zilverlaken belegd met goud borduurwerk - op rugzijde hostiedragende kelk.
Het oude borduurwerk werd bij een herstelling op nieuwe stof aangebracht.

129. Kazuivel - 19de eeuw - rood - laken en borduurwerk - op rugzijde liggend lam op boek met 7 zegelringen.

130. Kazuivel - rood - 19de eeuw - laken en borduurwerk - op rugzijde lam dat wimpel vasthoudt.

131. Kazuivel & twee dalmatieken - wit - gotisch - 19de eeuw - het borduurwerk is overgebracht op nieuwe zijde.
Dit stel kazuivels werd in 1967 vervaardigd in het huis Grossé te Brugge. Drie gotische kazuivels werden gemaakt van een oude kazuivel en dalmatiek, die in 1905 gemaakt werden in 't Crombeen te Gent voor 1 500 fr. Dit was een gift uit de nalatenschap van Adolf Beeckman, die ook een gekleurd glasraam schonk.
Op de rugzijde van de kazuivel (gedragen door celebrant) staan sierlijke ranken met brede korenaren en druiventrossen in gouddraad. Op de twee andere kazuivels is de rugzijde versierd met een rank waarop bloemknoppen en korenaren.

132. Dalmatiek - wit - laken en gouddraad.
Rugzijde versierd met korenaar, bloemknopjes en druiventrossen.

133. Koorkap - geel - 19de (?) eeuw - zijde en gouddraad.
Op rugzijde schild waarop pelikaan die zijn jongen voedt (beschadigd).

134. Koorkap - donkerrood - wol en gouddraad.
Op rugzijde schild waarop pelikaan die jongen voedt.

135. Koorkap - zwart - met paars schild.

136. Schoudervelum - wol en gouddraad.
Op rugzijde in medaillon uitstralende zon en Christusmonogram. De randen zijn geborduurd met korenaren en druiventrossen.

137. Kelkvelum - wit - kruis is geborduurd in gouddraad.

138. Stolen en manipels - (als toebehoren bij hogervermelde kazuivels).

139. Beurzen (bursa)-enkele afgeboord met gouddraad.

140. Palla's.

141. Kledij en lans van kerkbaljuw
Volledige kledij van "Suisse" en werd het laatst gedragen door Karel Van der Speeten (+ 1975).
Lange zwarte vest afgeboord met goudpassement en koperen knopen ; ondervest en broek. Schouderband in borduurwerk met tekst : EERBIED IN GODS HUIS. Typische steekhoed.

142. Kledij misdienaars - 6 rode misdienaarskleden, 6 schouderkapjes (donkerrood fluweel afgeboord met gouddraad - 6 lendenbanden in stof.

143. Gewaden van het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans.

We kunnen met zekerheid zeggen dat het beeld van Onze-Lieve-Vrouw gekleed was vanaf 1746. Pastoor De Maeseneer noteerde immers in het Memorieboek : "t'kleet van Onze-Lieve-Vrouw twelck is van gouden moor is gemaeckt 't jaer 1746".
Met "moor" bedoelt hij waarschijnlijk moiré d.i. gevlamde zijde. In 1758 werd een nieuw beeld van Onze-Lieve-Vrouw gemaakt en moest er ook gezorgd worden voor nieuwe gewaden. Pastoor Hendrickx schreef in het Memorieboek neer : "... het best cleed is my present gedaen van ons lieve vrouw met de canten en de silvere medaille - den blauwen mantel cost 6 gulden".
In 1858, dus precies 100 jaar later, zorgde de parochiegemeenschap er voor dat het aangekochte nieuwe beeld van Onze-Lieve-Vrouw opnieuw mooi gekleed werd. De gewaden en versieringen, die 1 130 fr. kosten, werden door de parochianen bekostigd.
De mooie blauwe mantel wordt momenteel hersteld in het Klooster van de Heilige Harten.
De gewaden bestaan uit verschillende onderdelen :
- kleed van Onze-Lieve-Vrouw - zijde (damast) afgeboord met gouddraad
- kleedje van Jezus kind - idem.
  Het kleed van Onze-Lieve-Vrouw en het kleedje van het kind Jezus werden in 1965 gemaakt van een bruidsjapon, dat aan de kerk was geschonken. Naar verluidt waren de oudere kledingstukken ook een gift van een parochiane als dankbetuiging voor een bekomen gunst.
- mantel in blauw fluweel versierd met bloemmotieven in gouddraad.
- sluier van Onze-Lieve-Vrouw in kantwerk
  (vool of sluier kostte in 1852 60 fr.)

c. k a n t w e r k & l i n n e n.

De streek van Aalst is bekend om zijn kantwerk, zowel klos- en naaldwerk, maar ook om zijn "lintjeswerk" of lacetwerk. Er bleef heel wat kantwerk in de kerk bewaard, maar er is veel verloren

door slijtage. Ook zijn een aantal stukken in linnendamast bewaard zoals altaardwalèn, communiekleden en corporales. We beperken ons echter tot enkele belangrijke stukken.

144. Kantwerk - gebruikt bij uitstelling van het Allerheiligste.

145. Kantwerk - gebruikt bij doopsel.

146. Altaardwalen met kant of borduurwerk.

147. Alben

Een groot aantal alben in katoen is momenteel aanwezig. Van oudere datum zijn de alben met kanten boord of boord in passementswerk. Kraag en mouwen zijn ook afgezet met kantwerk. De kerk bezat in 1949 15 alben, waarvan drie met kantwerk en drie met tule.

148. Koorhemden

Er zijn nog enkele bewaard, waarvan een drietal afgeboord met kant.

149. Corporales, vingerdoekjes en kraagstukken van stolen

De meeste corporales zijn in de bursa aanwezig.

150. Palla's

Naast palla's in zwaar borduurwerk zijn er ook nog een aantal overtrokken met linnen al dan niet versierd met fijn borduurwerk en afgeboord met kantwerk.

d. <u>v a a n d e l s</u> & <u>v l a g g e n</u>.

151. Vaandel van de Heilige Antonius Abt - tweede helft 19de eeuw - rood fluweel, goudfranjes, geschilderd medaillon.
Dit vaandel werd in 1861 te Gent bij Ch. Buyens vervaardigd en kostte toen 300 fr.
Het centrum van het "vaan" is bezet met een geschilderd medaillon, de Heilige Antonius voorstellende.

Het vaandel is opgehangen aan een rechte stok, die op de uiteinden versierd is met gedraaide bollen.

152. Vaandel van de congregatie van Onze-Lieve-Vrouw - 19de eeuw
blauw fluweel en gouddraad, goudfranjes, geschilderd medaillon.
Dit vaandel dient dringend hersteld te worden.

153. Vaandel van de confrerie van het Heilig Sacrament - 19de eeuw - rood fluweel, goudfranjes en geschilderd medaillon.
Dit vaandel werd gemaakt te Gent (Crombeen) en kon betaald worden met giften van de parochianen. Het werd op 9 april 1899 plechtig ingezegend door deken François.

154. Vaandel van het Kindje Jezus van Praag - donkerrood fluweel, goudfranjes en geschilderd medaillon.

155. Twee zwarte vaandels - fluweel waarop wit kruis omgeven met doornenkroon.
Deze vaandels werden gesteld bij begrafenissen.

156. Vlag van de Bonden van het Heilig Hart - zijde - borduurwerk als inscriptie Bond H. Hart - 1942 - Okegem - 1947
Hiermee wordt bedoeld dat de mannenbond in 1942 en de vrouwenbond van het Heilig Hart in 1947 opgericht werd.

157. Reeks wimpels dienende voor de versiering van de kerk.

e. <u>v l o e r t a p i j t e n</u> & <u>d o e k e n</u> - <u>k u s s e n s</u>.

158. Tapijt - wol 280 x 190 cm.
Dit tapijt werd aan de kerk van Okegem geschonken door Pastoor J. Cnockaert.

159. Tapijt - wol 350 x 270 cm.

160. Tapijt - wol 190 x 130 cm.

161. Tapijt - wol 190 x 130 cm.

162. Loper - wol br. 60 cm l. 500 cm.

162. Een reeks doeken (in liturgische kleuren) die gebruikt worden al achtergrond bij de uitstalling van beelden.

163. Drie kussens - fluweel - afgeboord met gouddraad.

f. p r o c e s s i e k l e d i j.

Een verschijnsel dat aan belangrijkheid in de jongste jaren ongetwijfeld sterk heeft ingeboet is voorzeker de processie.

Okegem had van oudsher (en heeft nog) - naast kleine processies - twee traditionele "grote processies" waarvoor de ganse gemeenschap werd opgeroepen.
De eerste processie werd gehouden na de hoogmis van de zondag na het feest van het Heilig Sacrament. De tweede, ter ere van Onze-Lieve-Vrouw, patrones van de parochie, na de hoogmis van Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart (15 augustus).
Zo'n "grote processie" inrichten vergde heel wat werk en tijd. De processie bestond immers uit verschillende gecostumeerde groepen van jongens en meisjes die bepaalde bijbelse figuren uitbeelden of bepaalde deugden en goede werken illustreerden. Daar tussenin werden de beelden meegedragen van de heiligen uit de kerk en ook de standaarden van de broederschappen die op de parochie bestonden.
De meeste processiekleren werden bewaard in een grote kast die aan de wand in een klas van de kloosterschool was aangebracht. Wie een eigen processiekleed had, bewaarde dit natuurlijk thuis.
Vanaf de zeventigerjaren heeft de processie veel van zijn vroegere luister kwijtgespeeld. Geen enkele geklede groep stapt nu nog mee op.
Gelukkig heeft men in het klooster toch nog enkele processiekleren en requisieten bewaard. Hiervan worden enkele exemplaren op de tentoonstelling geëxposeerd. (Zie catalogus).

Oude Drukwerken

Iedere parochiekerk moest over een romeins "missaal" beschikken evenals een "pastorale" of rituale en een processionale.
Vanaf het einde van de 16de eeuw drongen de landdekens er dan ook voortdurend bij de pastoors op aan een romeins missaal te kopen in vervanging van de verouderde missaals die in iedere kerkprovincie vóór het Concilie van Trente in gebruik waren.
Gedurende de 18de eeuw vermeldt de deken slechts het missaal als het gaat om een uitzonderlijk mooi, met zilveren slot en versierd met zilveren beslag op de hoeken en een medaillon in het midden.
We vonden slechts een paar vermeldingen in de archivalia over aankoop van boeken of boekbanden.

Het Memorieboek vermeldt slechts : "1763 gecocht eenen Graduale Romanum gebonden in calfsleir en sloten comt ter somme van acht gulden achttien stuyvers."

Het Register der Uitgaven vernoemt de aankoop van een missaal eerste klasse voor 60 fr.

Volgende oude boeken (?) worden nu in de archiefkast op de pastorie bewaard.

164. Biblia Sacra - 1740 Verdussen - Antwerpen.

165. Missale Romanum - lederen band - goudsnede - (sloten weg-genomen) - 1817 Plantiniana Antwerpen.

166. Missale Romanum - lederen band - zilveren (?) sloten - 1835 Hanucquiana - Mechelen.

167. Missale Romanum - lederen band - zilveren sloten en hoek-beslag - Descleé 1886 (met aanvulling 1897 Dessain Mechelen). Waarschijnlijk zijn de sloten en hoekbeslag overgenomen van een oude missaal uit de 18de eeuw).

168. Missa Defunctorum - lederen band - Antverpiae ex architypografshia Plantiniana 1776.

169. Missae Defunctorum Plantiniana Antverpiae 1823.

170. Graduale Romanum - Parisiis Jacob Lecoffre 1857.

J. Van der Speeten.

Bronnen.

A. Archivalia.

1. Okegem, kerkarchief (pastorie).

   - Liber Memoralis 1718-1763 ; 1883-....
   - Resolutieboek Kerkraad 1840-1906
   - Register der Ontvangsten en Uitgaven van het Kerkfabriek der parochie Okegem 1842-1914

2. Gent, Rijksarchief

   - Fonds Bisdom Gent - M 104 Okegem Dekanale Bezoeken
   - Kerkarchief Okegem nr. 2
   - Oudgemeentearchief Okegem, nr. 87-95 Kerkrekeningen 1642-1797
   - Modern gemeentearchief Okegem nrs. 433-435

3. Beveren-Waas, Rijksarchief

   - Provinciebestuur nr. 1/5600/9

B. Literatuur.

1. DE POTTER, Fr. en BROECKAERT, J., Geschiedenis der gemeenten van Oost-Vlaanderen. Reeks V nr. 3 Okegem.
2. DE BROUWER, J., Bijdrage tot de geschiedenis van het godsdienstig leven en de kerkelijke instellingen in het Land van Aalst 1621 en 1796 deel II.
3. RAES, H., Gotische kerken met westtoren tussen Denderleeuw en Geraardsbergen in de Denderstreek - Okegem blz. 119-127 (Onuitgegeven licentiaatsthesis 1984).
4. VLIEGHE, H., Gaspar De Craeyer, sa vie et ses oeuvres - Brussel 1972.
5. SORBER, F., "Textiel in de kerk" in Uit de Sacristie. Tentoonstellingscatalogus 1985 blz. 149-155.
6. ROBIJNS, L., Inventaris van het Kunstpatrimonium van Oost-Vlaanderen. De Sint-Martinuskerk te Aalst II Kunstwerken. (Band 1 en 2).
7. VAN BUSSCHE-VANDENKERKHOVE, C., Fotorepertorium van het meubilair van de Belgische bedehuizen. Provincie Oost-Vlaanderen - kanten Ninove.